

LKA

nepriklausoma lietuva

Mr. J. Ruginius
19235 Deuverland Ave.
Detroit, Mich. 48219
U.S.A.

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

Montrealis • 1971. VIII. 4 • Nr. 1257

LITUANIE INDEPENDANT • INDEPENDENT LITHUANIA • EST. 1941

Nixonas lankysis Kinijoje

Nixono politinė karjera, jos pradžia vystymasis ir galutinis apvainikavimas. Baltuosiuose rūmuose visuomet buvo paremtas jo politikos akivaizdžiu dešiniu ir antikomunizmu. Politinis jo įvaizdis buvo aiškus ir nedviprasmiškas: tai kovingas ir net karingas politikas, siekiantis kietų priemonių, ideologiškai griežtai nusistatęs prieš komunizmą ir visokeriopai palaikantis amerikietiško kapitalizmo, vadinamą laisvojo verslo sistema.

Beveik simboliška, kad dėl prezidentūros Nixonas rungėsi su John Kennedžiu – aiškiu liberalu, jaunimo numylėtiniu, karo priešininku, jautriu socialiniam teisingumui, žodžiu, tikra Nixono priešingybė.

Tačiau istorija kartais iškrečia savo pokštus. Kennedžio prezidentūros laikais prasidėjo Amerikos karinio įsivėlimo Indokinijoje eskaliacija, Kennedis autorizavo katastrofišką "kietos rankos" aviantūrą Kubos Kiaulių įlankoje, Kennedis savo ultimatumu pagrasino pa-

naudoti branduolinius ginklus, kai rusų laivai plaukė Kubon... O kietarankiui Nixonui istorija kartais gali suteikti aureolę prezidento, kuris bent vienai generacijai išsaugojo taiką pasaulyje ...

Nixono paskelbimas, kad jis prieš ateinančių metų gegužės mėnesį vyks pokalbiams Pekingą, viešąją pasaulio opinią sukretė iš pagrindų. JAV raudonosios Kinijos niekad nepripažino, savo veto teise Jungtinių Tautų Saugumo taryboje pasinaudodama, Amerika Mao Kiniją neįleido JT organizaciją. Nors nuo 1949 m. Čiankaišeko daliniai Mao komunistų buvo visiškai išstumti iš Azijos ir nacionalistinė vyriausybė valdė tik 12 milijonų gyventojų Taivano salą. Vašingtonas 22 metus laikėsi doktrinos, kad Čiankaišeko vyriausybė atstovauja visai Kinijai. Palaipsniui daugelis Vakarų vyriausybių tokios laikysenos atsisakė: Didž. Britanija, Prancūzija ir eilė kitų valstybių, o šįmet ir Kanadą su Mao Kinija

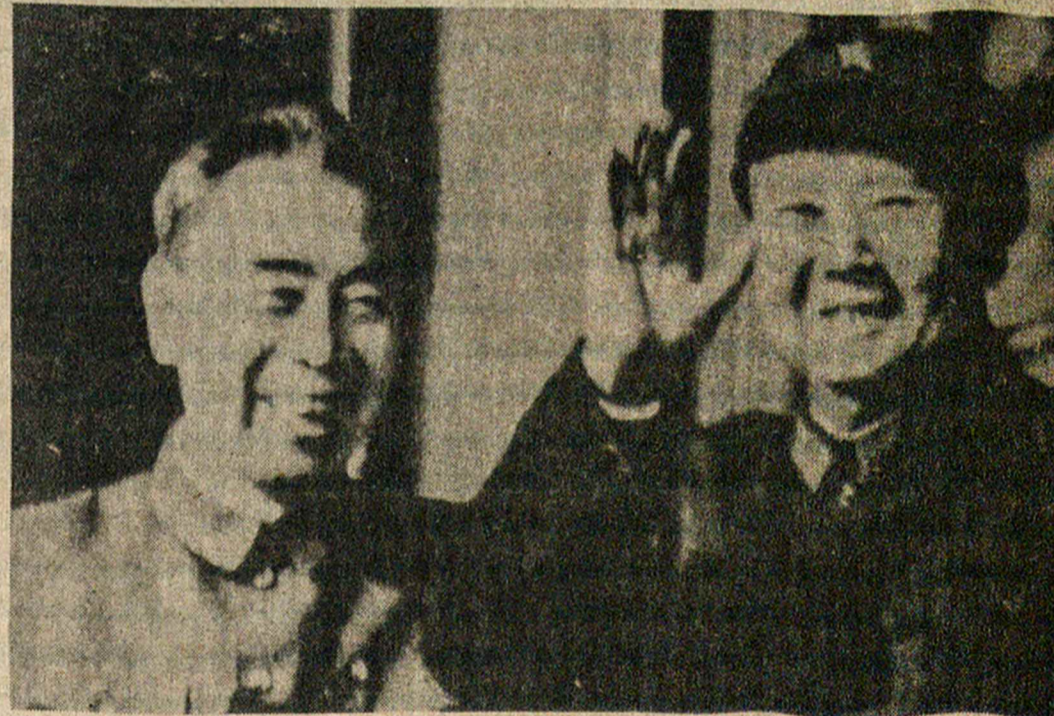
užmezgė diplomatinis santykius.

Vašingtono laikysena, be abejo, buvo paremta moraliniais ir ideologiniais motyvais. O politika, ypač gera politika pati savaime negali būti nei morali, nei ideologiška, ji tėra įrankis, kuriuo galima visokių – gerų arba ir morališkai smerktinų – tikslų siekti. Nixono politinė karjera liudija, kad jis visuomet turėjo instinktyvų sugebėjimą tuo politikos įrankiu paveikiai naudotis, ir kai atėjo jo "tiesos akimirka", jis pasielgė ne kaip moralistas ar antikomunistinis ideologas, bet kaip pragmatiškas amerikietiškas politikas.

O tokios politikos argumentavimas iš tikrųjų gana paprastas. Komunistinis pasaulis yra gyvenimo tikrovė, kuri pati savaime nepranyks. Ją sužlugdyti teįmanoma pasauliniu karu. Nei Amerikos visuomenė, nei jos vada! tokio masto karo jokiū būdu nenori, nes jo pasėkoje gali žlugti visa žmogiškoji civilizacija. Vadinasi, norom nenorom tenka su komunistiniu pasauliu kalbėti, aiškintis ir surasti įmanomą abiejų pasaulio jėgų pasiausvyrą. Todėl Time žurnalas ir pabrėžė, kad "nenoras su Kinija palaikyti tiesiogius santykius buvo akla! nerealistiškas, o Nixono žygis tėra seniai pavėluotas žingsnis". Pats Nixonas savo kalboje pabrėžė, kad "vieną dieną Kinija bus milžiniška ekonominė jėga", o iš pasaulinės bendruomenės išjungta Kinija vieną dieną gali sudaryti rimtą pavojų taikai. Kalbėdamas apie "Ki-

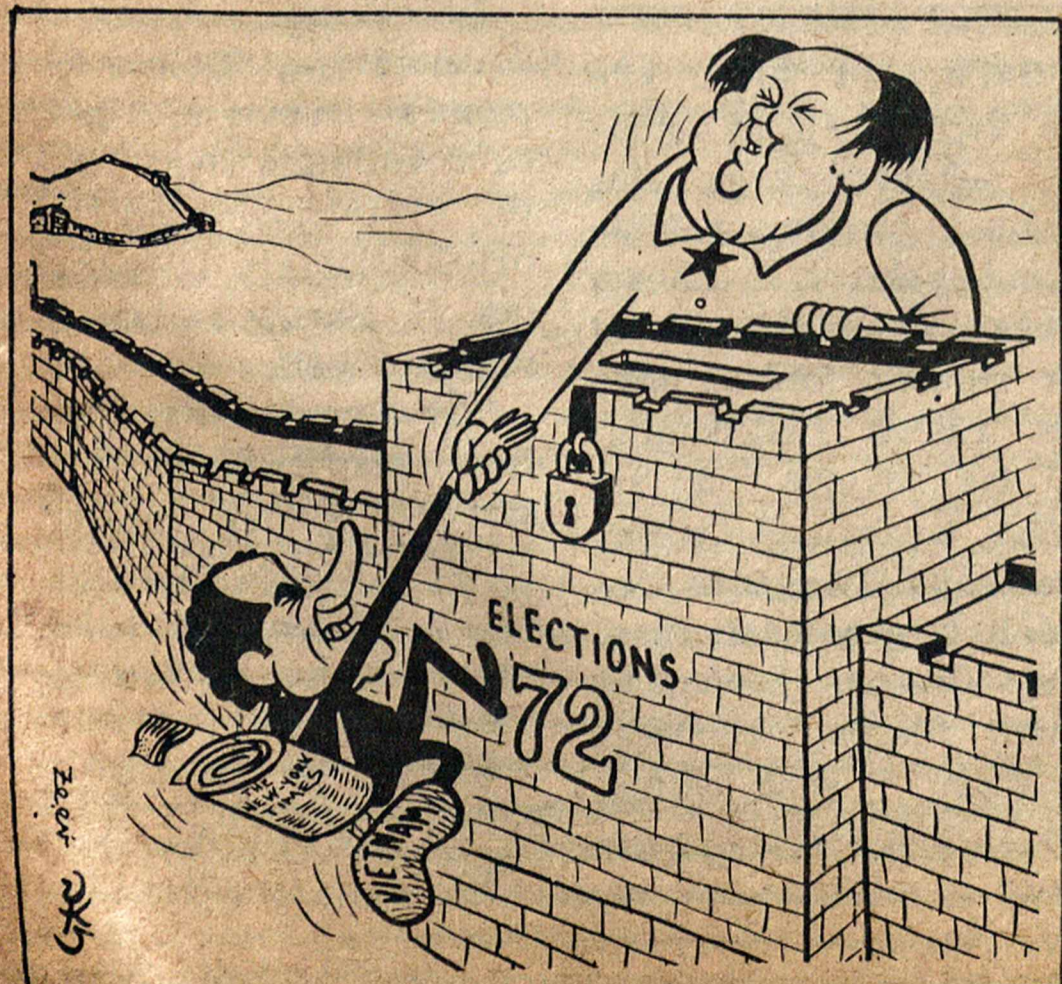
BŪSIMASIS IR BŪVĖS KINIJOJ LANKYTOJAS – Nixon ir Kissinger

LANKYTOJUS PRIIMINĖJA – Čou ir Mao

O BŪSIMASIS TĖVAS BĖGA NUO GERBĖJŲ – P. E. Trudeau

al gimanto skiltis

RUSIFIKACIJOS KOMPLEKSA, STEBINT

Šiandien tautiečių pokalbiuose ir mūsų spaudoje išsiskiria viena tema, kuri ne tik įdomi, bet yra ir nepaprastai didelės reikšmės visos tautos ateičiai — tai rusifikacijos klausimas.

Gaila tik, kad toks gilus ir visą eilę, kartais ir nematomų niuansų turįs reikalas, prabėgamas tik paviršutiniškai, dažnai jausmais ir mažiau faktais bazuojantis. Todėl ir tenka sveikinti tą nedažną iniciatyvą, kada mūsų suvažiavimų, studijų dienų ir stovyklų programose numatomos paskaitos ta Lietuvos rusinimo tema. Kartais prelegentai stengiasi temą apimti kiek galint pilniau, kartais liečia tik vieną kurį sovietinamos Lietuvos gyvenimo aspektą.

Ir šios mintys nėra tik atkištinis prisiminimas viso to komplikoto reikalo, kurį derėtų pažinti visapusiškai, t. y., giliau ir plačiau. Tam duomenų, statistikos, bendrosios informacijos yra gana gausi, nors ir nevisada patikimos. Praktiškai papildymai gali ateiti ne vien tik iš intensyvios korespondencijos su artimaisiais ir pažįstamais, bet ir iš riboto pobūdžio, viešnagių kraštan ir iš ten čia. Tie visi kontaktai jau gali leisti sudaryti bent kiek pilnesnę ir tikresnę vaizdą ne vien apie rusinimo tendencijas, bet ir plačiau išvelgti, kaip, kada ir kur rusiškoji mažuma Lietuvoje turi ir gauna privilegijas, kur kas mažiau prieinamas vietiniams gyventojų sluoksniams.

Gana aiškus būdas, kuriuo besinaudodami atvyksta nauji svetimųjų kadrai — tai kvalifikuotos darbo jėgos ir vadovaujančiųjų siuntimas tikrai ar tariamai vakuojančioms ir būtinoms pareigoms. Kai kurlais atvejais, tai, tur būt, tiesa, bet bus atvejų, kada rasti ir vietinių pasiruošusių specialistų, kurie

bus ignoruojami ar išsiunčiami kitur. Bene pati blogiausia padėtis atėjūnų atžvilgiu buvusi pirmaisiais pokario metais. Kartą tai aiškino vienas sovietinamos Lietuvos pareigūnas susitikime New Yorke. Lietuva karo metu buvo gerokai apnaikinta, bet tų sunaikinimų negalima buvo lyginti su padėtimi, kuri buvo Rusijoje iki pačios Maskvos. Ten, esą, daugumoje vietų tiesiog neliko akmens ant akmens. Tuo būdu demobilizuoti raudonarmiečiai, grįžę į savo gimtąsias ar gyventas vietas, nerasdavo vietos ar pastogės prisiglausti. Neretam jų teko vykti per Lietuvą ar kitus Pabaltijo kraštus. Jie prisiminė, kad čia būta išlikusių ištisų miestų ir kaimų, tad ir prasidėjo tas antplūdis, aišku, remiant ir laiminant "partijos ir vyriausybės" įstaigom. Daug tokių atvykėlių ir vėliau, jų kraštą atstačius, taip ir liko gyventi, įprato, kūrė šeimas, įsidarbino ir įsijungė į vietinį gyvenimą. Tokių dabar nepajudinsi ir neatsikratysi.

Jų įtaka bendrajam gyvenime yra ryški ir tokie vargiai ar pasiduos bet kuriai asimiliacijai. Viena jų dalis, kaip teigiama, patys išmoko lietuviškai, netrukde ir savo vaikams mokytis lietuvių kalbos. Bet esama ir tokių, kurie yra tikri arogantai, principiniai nenori mokytis ar kalbėti lietuviškai, jaučiasi esą aukštesniais ir privilegijuotais. Juk rusų kalba visur naudojama, visur įstaigose ir įmonėse susikalbėsi, visur reikalus atliksi, girdėsi per radiją ir televiziją.

Todėl su dideliu dėmesiu ir įvertinimu reikėtų sekti tas lietuvių dedamas pastangas, kiek ten turimų galimybių rėmai teleidžia, kelti lietuviškąją kultūrą, mokslą, meną, sportą. Kartu įrodyti sau, atėjūnams ir pasauliui lietuvių tautos

KAUNO PANERIAI

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

TREMTINIAI

Truputį juokinga ir keistoka, kad mes dar lig šiol negalime apsispręsti kas esame: tremtiniai, pabėgėliai, išeiviai, išvietintieji, egzilai, ar dar kažkokie kiti neaiškūs padarai. Štai NL 1971.VII.7 L. T. tą klausimą vėl liečia ir nesvyruodamas pasisako, kad tos "tremties" megalomanijos vis dar esą neįstengiamo galutinai atsikratyti, kitaip sakant, tremtinio terminas jam visiškai nepriimtinas. Sa-

gajumą, pranašumą ir kūrybinį potencialą, laviruojant tarp visų klūčių ir trukdymų, išlaikant savąjį tautinį identitetą, turtinant bendrąjį kultūros ir civilizacijos aruodą.

Tačiau keliant rusifikacijos faktus, svarbu nepasimesti ir nešaukti "gaisras", kai nei ugnies, nei dūmų, nei pagaliau žarijų nėra. Grįžo iš kelionės Lietuvon čia toks tautietis ir pradėjo viešai (kiek anksčiau ir spaudoje) skelbti apie Lietuvos rusinimą, pasinaudodamas, jo manymu, labai svarbiu faktu... troleibusais. Girdi, va, kaip Lietuva rusinama, Vilniuje jau veikia visa eilė linijų, Kaune jau pradėta miesto susisiekimo elektrifikacija, naudojami elektra varomi autobusai.

vo nuomonei paremti jis cituoja jau klasikiniu tapusį pavyzdį apie išvežtuosius Sibirian ir pasitraukusius į vakarus, atseit, išvežtieji yra tikri tremtiniai, pabėgusieji į vakarus — ne.

Taigi, kad sukimšti į prekinis vagonus lietuviai buvo išvežti Sibirian, niekas jų kitaip negali pavadinti: jie tikri tremtiniai, bet abejonės prasideda, kai imama kalbėti apie pasitraukusius į vakarus.

Kalbant apie juos, man tuojau kyla toks klausimas: jei, sakysime, taupasiseka iš prekinio vagono ištrūktų ir pabėgtų į vakarus, ar tu turi teisės vadintis tremtiniu, ar tau ta teisė vis bus neigiama? Ar tu būsi pasitraukęs iš savojo krašto laisva valia, ar išvytas prieš bizūno? Ar

Gaila, bet nieko kito jis nepastebėjo ir nematė, sukoncentravęs visą dėmesį rusinimo reiškiniams sektį į... miestų viešąjį susisiekimą. Jei tik reikėtų kalbėti apie tos rūšies rusifikaciją, tai tas pavojus būtų visiškai menkas. Reiklesni stebėtojai išvelgia iš ties didelių ir grąsinantį rusinimo pavojų kraštui ir tautai, tik jis nesireiškia autobusų susisiekime, bet kurkas plačiau ir giliau.

vienu ir kitu atveju nebus ta pati prievarta: tik vienu atveju fizinė, kitu — moralinė? Vienu atveju priešas tave tremia techniškai, kitu atveju jis tave tremia morališkai, nes jis tavo buvimo tėvynėje abejais atvejais netoleruoja.

Mes netikime ir niekas netiki, kad mes pasitraukėme iš savo krašto laisva valia: mes bėgome tre-

IŠKRITUSI EILUTĖ...

Korektūros klaidos spaudoje yra iš tikrųjų labai nemalontos. Tokios netyčinės klaidos kartais visiškai pakeičia mintį ir gali pridaryti daug nemalonumų. Neišvengia korektūros klaidų didžiausieji pasaulio laikraščiai, netrūksta jų lietuvių spaudoje, apstu jų, deja, ir Nepriklausomojoje.

Praeitame, liepos 14 d. numeryje, "Dienos temomis" rašinyje, 3 psl. buvo praleista viena eilutė. Vidurinėsios skilties priešpaskutinis paragrafas iš tikrųjų turėjo šitaip skambėti:

"Grynčiausia ir taisykliausia lietuvių kalba, atrodo, vis dar spausdinamas Europos Lietuvis. Rimtą dėmesį laikraščio kalbai rodo Darbiainko redaktorai".

Už šią ir visas kitas korektūros klaidas atsiprašome.

KLAUSIMAS IŠEIVIJOS BEPRASMIŠKUMO AKIVAIZDOJE

Žmogus nuolatos iš savo sąmonės bando išgauti žinojimą, jog ne viskas gyvenime ir istorijoje baigiasi su „happy ending“, jog kai kurie vyksmai nepermaldomai slenka tragiškon baigmėn, jog nuo tam tikrų nedalių jokio išsigelbėjimo nėra. Jei žmogus jaučia, jog jo egzistencija vienu ar kitu atžvilgiu yra atsidūrusi akligatvyje, tai jis vis dėlto šios minties kiek imanydamas kratosi. Visaip stengdamasis save apgaudinėti, jis tuo būdu, be abejo, varo istorinį procesą pirmyn ir skatina pažangą, bet galutinės pragaišties, jei tik ji nulenta, taip ir negali atšaukti.

Lygiai kaip žmogus nėra linkęs blogio „imti už tikrą pinigą“, ypač, jei tas blogis neišnarpliojamai susipynęs su jo gyvenimu, taip jis ir nėra linkęs dalykų vertinti ilgesnio laiko perspektyvoje. Žmogus, dažniausiai, nesijaudina, kokias pasėkmes jo veiksmai turės kad ir už pusšimčio, ir jis nesirūpina klausti, ar tų pasėkmių akivaizdoje tie veiksmai nėra prasmingi.

Šios dvi žmogiškosios ypatybės — nesusaikymas su neišvengiamu blogiu ir nenoras žiūrėti toliau nosies galo — žymi ir mūsų lietuviškąją savijautą ir savi-veiklą už Lietuvos ribų. Vakarų pasaulyje būvantieji lietuviai puikiai žinome, jog esame išeiviai, jog gyvename emigracijoje, bet rečiau sąmoningai pagalvojame, jog emigracija tėra akligatvis ir dar rečiau sau bandome vaizduotis, ką šis mūsų buitės akligatviškumas reiškia kasdieninei mūsų akcijai.

To akligatviškumo simptomų yra begalės. Jaunimo organizacijų veikla stingsta, blėsta, pilkėja; Lietuvos Studentų Sąjungai nesiseka atsigaivinti. Į šeštadienes mokyklas kasmet ateina vis prastiau lietuviškai bemoką vaikai, išleidžiamos vis silpnesnės abiturientų laidos, ir darbo kokybė aplamai tose mokyklose kasmet krenta žemyn. Dabartinė lietuvių paauglių karta žymiai mažiau „priklauso“ lietuviškai bendruomenei savo dvasia, interesais ir atsinešimu, negu praėjusių dviejų dešimtmečių kartos. (Deja, kai tos pastarosios kartos baigė mokslus, įsidarbino,

įsikūrė priemiesčiuose ar toliau nuo lietuviškųjų centrų esančiose vietovėse, jos siaubingai didelė dalimi dinga lietuvibei). Brazinskių, Kudirkos, Simokaičių įvykių sukeltas įsisiūbavimas tebuvo laikinis ir bendros slinkties esmiškai nepaneigė. Turint galvoje, jog likimas emigraciją aiškiai pasmerkė beišietiškumui, šie simptomai yra naturalūs ir iš anksto numatyti. Vienok, progresą kuriantieji savisauginiai instinktai liepia šį žinojimą slopinti ir apatijos, sunykimo, nulietuvėjimo reiškinius interpretuoti ne kaip neišvengiamo galo pranašystes (kokios iš tikrųjų jie ir yra), o kaip provokaciją ir akstiną naujoms kūrybinėms pastangoms (kurios skirtingą dalį tegali laikinai, bet ne suvisam, atidėti). Šitokio optimistinio, bet savo gilumoje nerealaus idealizmo randasi daugelyje mūsų savo būklės apsvaistymuose, jų tarpe ir Vytauto Kavolio žodyje studentams (žr. *Akiračių* 1971 m. kovo nr.). Kavolis rašo taip:

„...vienas būdas Studentų Sąjungai atgauti savo ankstyvesnį gyvybiškumą būtų atgaivinant joje dialektinę įtampą tarp ryškiai definuotų alternatyvų... Bet toji dialektinė įtampa jau nebegali būti, kokia ji buvo 1950-1955 m. laikotarpyje... Tuomet buvo gyva lietuviškos-amerikonizmo dialektika. Lietuviai studentai jautėsi pačios Amerikos visuomenės viduje maždaug lygiai veikiami amerikietišku ir lietuvišku jėgų. Šiandien Amerikoje gyvenantys lietuviai studentai yra žymiai stipriau veikiami amerikietišku jėgų. Šioje visuomenėje lietuviškieji impulsai yra pasidarę nebepajėgūs atsispirti amerikietiškesiems. Dialektika galima tik tarp Amerikos ir Lietuvos, tarp dviejų savo pasauliuose, savo istoriniuose kontekstuose ir akintų visuomenių.

„Dialektika, apie kurią kalbu, reikalauja abipusio atvirumo, bet taip pat ir apytikriai lygaus abiejų pusių stiprumo. Bet Amerikos lietuvių studentiją supančioje aplinkoje pusės nėra lygios: ...Amerika nusveria Lietuvą...“

„Studentams todėl aš siūlau stiprinti silpnesniąją pusę. Lietuviškajame kontekste tai reiškia: ...akcijos plotmėje — stiprinti ryšius su Lietuva, kad ji taptų tokia pat reali, kaip Amerika.“

Visu aiškumu regėdamas, kad šiandieną „lietuviškieji impulsai yra pasidarę nebepajėgūs atsispirti amerikietiškesiems“, kad „Amerika nusveria Lietuvą“, Kavolis studentams pataria „stiprinti ryšius su Lietuva, kad ji taptų tokia pat reali, kaip Amerika“. Tačiau jokie, kad ir glaudžiausi ryšiai nepadarys Lietuvos lygiai realia asmeniui, gyvenančiam ir įsikūrusiam Amerikoje. Pageidaujamam realumui reikia ne ryšių stiprinimo, o tiesiog buvimo, egzistencijos perkėlimo Lietuvon. Tolkol gyvenama Amerikoje, Lietuva tegali būti antrine realybe, ypačiai jaunimui, kuris gyvenimo ir galvojimo bei jautimo stiliumi, socialiniais ir profesiniais įsipareigojimais jau yra tampriai įsiglaudęs į Amerikos bendruomenę. Aplamai, beveik neįmanoma, kad, integruvisis vienon kultūron, ir kita labai skirtinga kultūra būtų lygiai reali. Bet kaip tik dėl to daugeliui iš jaunesnių lietuvių grįžimas nuolatiniam gyvenimui Lietuvoje nebėra reali galimybė. Tam socialinė, psichologinė ir politinė distancija tarp Amerikos ir Lietuvos jau yra per didelė. O koks mažiau drastiškas sprendimas, abejoju, ar atsiiektų norimą tikslą padaryti Lietuvą lygiai realia, kaip ir Amerika.

Siūlomasis ir jau vis intensyviau praktikuojamas ryšių stiprinimas su Lietuva tegali padaryti Lietuvėlę brangiu atostoginiu kraštu, laukiamu svečių, knygų, korespondencijos šaltiniu, artimu studijų objektu, geru geriausiu atveju — antraisiais namais. Tikrieji tačiau namai yra ten, kur gyvenama laisvu noru ir kur krenta egzistencijos emocinis svoris, o ne ten, kur kartais važiuojama paviešėti ar iš kur mielai priimami svečiai. Nėra abejonės, kad dabartinės studentijos ir moksleivijos tėvai ne savo laisvu noru persikėlė Amerikon ir kad daugelio jų gyvenimo prasmė

tebesisuka apie paliktą šalį, bet jų vaikai jau laisvu noru yra šio krašto gyventojai ta prasme, jog jie tik per jėgą viešnagė Lietuvoje pratęstų visam gyvenimui; psichologiškai jie visais požūriais žymiai daugiau priklauso Amerikai negu Lietuvai.

Lygių pusių dialektika, kurią Kavolis norėtų matyti išsivystant, tėra įmanoma tik reto kūrybingumo, retai lankščios ir talpios konstrukcijos asmenybėse. Kitiems tėra realus tik radikalus *rinkimasis*, kurį daugelis faktiškai jau yra įvykdę konkrečiais savo gyvenimo angažamentais, ir, būtent, Amerikos naudai.

Lietuviškos išlaikymo prasmė emigracijoje yra akligatvyje. Arba apsisukti atgal, emigracijos atsisakyti ir gyventi Lietuvoje, arba emigracijoje pasilikti ir pamažėle atitolti nuo Lietuvos. Dabartinės ir tikriausiai labai negreit pasikeisiančios sąlygos yra tokios, kad pirmoji alternatyva didžiąjai jaunesnių išeivių daliai yra visiškai nereali. O antrąją alternatyvą galutinai realizuos, jei ne mūsų vaikai, tai mūsų anūkai, kurie Lietuvą brangins ne kaip savo kraštą, bet geriausiu atveju kaip egzotišką, intriguojančią *prosenelių* šalį.

Užtat aštriai ir kritiškai atsistoja klausimas: ar, iš viso, bevarta stengtis palaikyti silpnėjančią lietuvišką emigraciją, jei taip, tai kodėl? Galvojant, jog lietuvišką išeivijoje pasmerkta išblėsimui, ir jog bent kiek gausesniai persiėsknijimui į Lietuvą nėra realių galimybių, kokia gi prasmė toliau leisti energiją reikalui, kuris vis tiek yra daugiau ar mažiau beviltiškas?

Šiam klausimui gero atsakymo nežinau. (Nepatenkinančių atsakymų yra begalės). Neturint atsakymo, tenka gyventi ir veikti inercijos, įpročio jėga, nors tai ir neatrodo labai respektuotini motyvai. Iš kitos pusės, sunku žiūrėti, ką mums šiuo klausimu sako moralė. Nemanyčiau, kad moralė visus lietuvius įpareigotų kraustyti atgal Lietuvon, nors tai ir būtų vienintelis būdas užtikrinti jų vaikų lietuvišką tęstinumą. Taip pat abejočiau, ar moralė liepia vykdyti dalykus, kuriuos manai esant neįvykdomais, ar ji reikalauja dėti pastangų ten, kur yra pagrindo galvoti, kad tos pastangos galutinė analizė nebūs sėkmingos. Vieno laikraščinio straipsnio rėmuose neįmanoma šios painios problemos išspręsti, bet tik ją iškelti ar, tiksliau pasakius, priminti.

Mykolas Drunga

MYKOLO DRUNGOS SVARSTYMUS PERSPAUSDINAME IŠ AKIRAČIŲ. RAŠINYJE CITUJAMASIS VYTAUTO KAVOLIO ŽODIS STUDENTAMS BUVO SPAUSDINTAS NL 1971. VI. 9.

miami teroro. Iš esmės nėra didelio skirtumo, ar priešas veža tave užkalta-me vagone, ar veža įrėmęs šautuvą tau į nugarą. Be abejo, vienas likimas ištiko tuos, kurie buvo išvežti Sibirą, kitas — tuos, kurie pasitraukė vakarus, bet atsiminkim, kad mes, bėgantieji į vakarus, tuo metu absoliutiškai nieko nežinojom, kas mūsų laukia: daugelis mūsų pateko į baisiausias gyvenimo sąlygas, palydėjo sveikatą ir kartais gyvybę, ypačiai jauni vyrai, kurie buvo gaudomi vokiečių kariuomenės dalinius. Aš visu šimtu nuošimčiu solidarizuoju su tais, kurie save vadina tremtiniais: aš pats laikau save tremtiniu. Tai nėra megalomanija, o gyvenimiška tikrovė.

Vyt. Alantas

PAVOGTIEJI PAVEIKSLAI

Praeitų metų rudenį iš Vilniaus šv. Kotrynos bažnyčios buvo pavogti keturi vertingi paveikslai: dvi 18 a. dailininko S. Čechavičiaus drobės ir du nežinomo dailininko to paties laikotarpio paveikslai. Visi paveikslai originalūs ir reikšmingi Lietuvos dailės istorijai kaip vėlyvojo baroko pavyzdžiai.

Pavogtasis S. Čechavičiaus paveikslas „Šv. Kotrynos sužieduotuvės“ šio šimtmečio pradžioje susilaukė Anglijos Dailės akademijos dėmesio, už jį buvo siūlyta net 20 tūkstančių auksinių rublių.

Vertingi paveikslai nebuvo tausojami. Pasak „Literatūros ir Meno“, paveikslai atrodė nekajp. Nutrupėję dažai, vietomis įplyšę, padengti dulkių ir suodžių sluoksniu. Ir to-

kiame sužalotame stovyje, pasak L. ir M., tie paveikslai šiandieną esą verti 150 tūkstančių rublių.

Paveikslai buvo atgauti, o vagys — jaunuoliai Antanas Pivoriūnas ir Rimvydas Ragauskas — teismo nubausti po pusantro metų kalėjimo. Nuo bausmės betgi jie lygtinai atleisti, jei per tris metus nepadarys tyčinio nusikaltimo.

Dabar vertingieji paveikslai jau tinkamai glojami kultūros paminklų apsaugos įstaigų. O kur gi ta įstaiga buvo anksčiau, kad leido paveikslams trūnyti buvusioje bažnyčioje?

Šv. Kotrynos bažnyčioje, beje, numatyta steigti baroko muziejų. Gal tada ir pati bažnyčia, ir joje esantieji kultūros lobiai susilauks deramos priežiūros ir globos. O fanatiškai ir aklaikvodama su vadinamosiomis „kulto-

atgyvenomis“, sovietinė valdžia vis dėlto pridaro nemažiau smerktino vandalizmo, kaip anieju sąlyginai nubaustieji jaunuoliai.

MONGOLAI LIETUVOJE

Lietuvoje buvo Mongolijos kultūros dienos, kurių metu vyko mongolų koncertai ir kiti renginiai. Su menininkais ta proga Lietuvoje lankėsi ir Mongolijos politikai.

VILNIAUS BOKŠTAI

Vilniuj įvyko estradinės pramoginės muzikos konkursas, „Vilniaus bokštai“. Pramoginės melodijos dabar skleidžiamos per radiją ir televiziją.

Konkurso laureatais buvo pripažinti vilnietė Z. Jurgutytė, atlikusi T. Saldausko, R. Žigaičio dainas ir panevėžietis Gintautas Steponavičius, atlikęs T. Makačino ir M. Vaitkevičiaus dainas. Dar

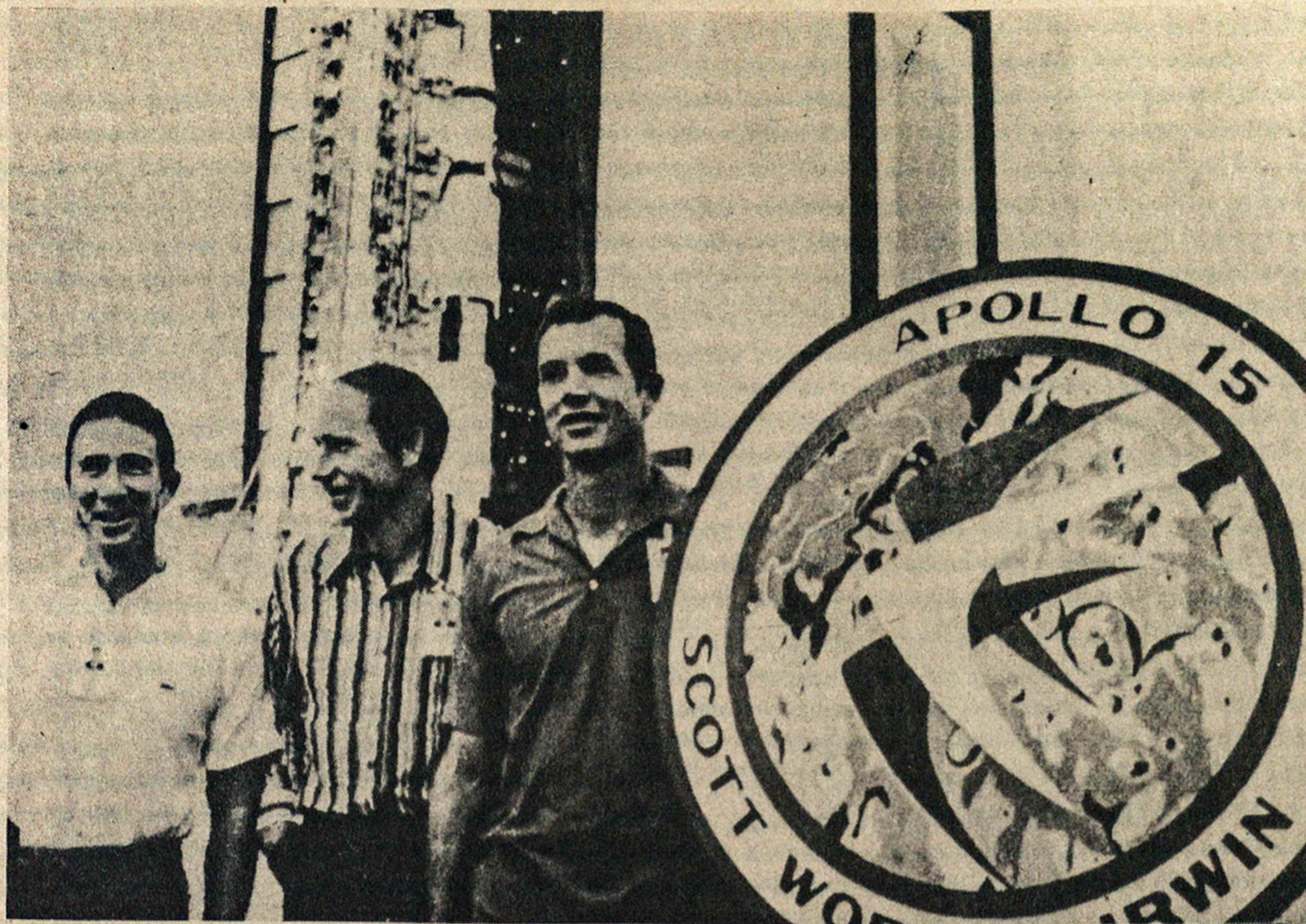
paslžymėjo vilniečiai Silvija Zinkevičiūtė ir Benediktas Gadeikis bei šilutietis Romas Balčytis.

TURIZMAS LIETUVOJE

Vilniaus spauda svarsto, kaip pagerinti turizmą. Turizmo parelgūnė E. Cisevičiūtė primena, kad Lietuva neturinti turistinio garlaivio Nemune, tokio, kuriame galima nakvoti bei maitintis. Trūksta turistinio laivo ir Baltijos jūroje. Tokius laivus turi Latvija ir Estija.

Kai kurie Lietuvos miestai, kaip Druskininkai, nėra lankomi vien dėl to, kad juose nėra galimybių pamaitinti iškart 100 ar 150 ekskursantų. Apnakvydinimo klausimas kelia rūpesčio visuose miestuose, išskyrus Kauną.

PANORAMA

APOLLO-15 ĮGULA

MAO NENORI KOMUNISTŲ

Prancūzų kompartija skundžiasi, kad Kinijos vyriausybė tenorinti bendrauti su prancūzų buržuazinėmis partijomis, bet atsisako priimti "antimperialistinės stovyklos" atstovus.

Mao vyriausybė pakvietė Kinijon Prancūzijos parlamentarų delegaciją, kurią sudaro 9 gaulistai ir po vieną respublikonų, centro ir socialistų partijos atstovą. Kiniečiai nepageldavo, kad delegacijon įeitų ir prancūzų kompartijos "revizionistai".

PAKELIUI Į MĖNULĮ

Liepos 26 d. į erdves iš Cape Kennedy pakilo JAV erdvėlavis Apollo 15 su 3 aviacijos karininkų įgula: erdvėlaviu komendantas plk. David R. Scott, 39 m. amžiaus, baigęs West Point karo mokyklą ir gavęs magistro laipsnį MIT; 39 m. amžiaus maj. Alfred M. Worden baigė West Point karo mokyklą ir Mičigano universitete gavo magistro laipsnį; plk. lt. James B. Irwin, 41 m. amžiaus, baigė laivyno akademią.

Apollo 15 pakilęs turėjo kai kurių gedimų, kuriuos įgula pati sutvarkė. Numatyta, kad astronautai Scott ir Irwin mėnulyje praleis 67 valandas. Su specialiai pagamintu baterijomis varomumu vežimu (kurio gamyba kainavo beveik 38 mil.

dol.) jie mėnulio paviršiumi keliaus 22 mylias ir parsiveš 250 svarų mėnulio akmenų ir uolienu.

27 dienas prieš Apollo 15 išskriejimą į erdves, žuvo trys sovietų astronautai, rasti negyvi nusileidusiam Sojuz 11 erdvėlaviyje Kazachstane. Sovietai paaiškino, kad rusų astronautai žuvo dėl sumažėjusio kabinos spaudimo, erdvėlaviui išskriejant į žemės atmosferą. Sovietai dar tyrinėja, ar tai buvusi pačių astronautų klaida, ar aparatūros kaltė.

ŠEŠI MASKVOS KARINGIEJI

Čekoslovakijos kompartijos vadovybė viešai, nors ir subtiliai pademonstravo, kas iš Kremliaus politbiuronarių 1968 m. nusprendė į Čekoslovakiją įvesti karines pajėgas.

Prahos CK "už ypatingas pastangas stiprinti ir gilinti broliškus santykius tarp sovietų ir čekoslovakų kompartijų ir sovietų ir čekoslovakų tautų" šešis Maskvos politbiuro narius apdovanojo specialiu medaliu. Apdovanotieji – Brežnevas, Boronovas, Kirilenka, Pelšė, Šelepinas ir Šelestas – 1968 m. rugpiūčio 16 d. politbiuro posėdyje Kremliuje balsavo, kad Čekoslovakija būtų kariškai okupuota ir Dubček vyriausybė pašalinta.

Politbiuro nariai Kosyginas, Mazurovas, Podgornis, Polianskis ir Sus-

lovas, kurie balsavo prieš kariuomenės pasiuntimą į Čekoslovakiją, iš Prahos medalių negavo.

PER DAUG SLAPTA

Dar prieš slaptų Pentagono dokumentų skelbimo spaudoje dabartinį skandalą JAV gynybos ministras priėjo išvados, kad Pentagono spintose ir stalčiuose yra per daug slaptų dokumentų.

Londono The Guardian pranešimu, aukšti pareigūnai Vašingtone dvi dienas posėdžiavo ir svarstė, kokie dokumentai deklasifikuotini, atseit, nebelaikytini slaptais. Nutarimai buvo padaryti ir atitinkamas bendraraštis išsiųstas visiems gynybos ministerijos skyriams. Tačiau po dviejų savaičių Pentagono spin-

tos ir stalčiai vis dar buvo perpildyti slaptais dokumentais.

Viršininkai pareikalavo pasiaiškinti, kodėl nepaisoma instrukcijų. Pasirodo, kad bendraraštis buvo antspauduotas "labai slapta", ir jis atitinkamų pareigūnų visiškai nepasiekė.

● Gen. št. plk. J. Lanskoronskis gegužės 8-9 d. Paryžiuje atstovavo lietuvių Žaliojo internacionalo simpoziume. Dienotvarkės pagrindiniai klausimai buvo: žemdirbystė ir šeimininė nuosavybė, Europos saugumo konferencija ir Rytų Europos kraštai.

J. Lanskoronskis, prieš metus labai sunkiai sirgęs, yra sustiprėjęs ir darbuojasi.

● R. Bačkis šalia savo tiesioginio darbo Uniliver bendrovėje nuo vasario 1 d. profesoriauja Institut Superieur du Marketing.

● G. Guldupaitė rugpiūčio mėnesį vyksta į Lietuvą savo motiną ir gimines aplankyti.

Trumpai

– Margaret Trudeau, P. E. Trudeau žmona, įpėdinio tikisi ateinantį gruodį. Paskutinį kartą pareigas einančio Kanados ministro pirmininko žmona vaiko laukė prieš 102 metus: 1869 metais.

– Kvebeko provincijos vyriausybė tris ministerijas iš Kvebeko miesto nutarė perkelti į Montrealį, kuriame yra didžiausias bedarbių nuošimtis pro-

vinciijoje.

– Maroko vyriausybės įsakymu buvo sušaudyti 4 generolai, penki pulkininkai ir vienas majoras, dalyvavusieji nepasisekusiam sukilime prieš autokratiškai valdantį Maroko karalių Hassaną II.

– Iš visų Kanados ministrų tarptautinėm kelionėm daugiausiai išleido Mitchell Sharp: praeitaisiais metais užsienio reikalų ministro kelionėms išleido beveik 26 tūkst. dol. P. E. Trudeau kelionėms praeitaisiais metais išleido 6313 dol.

– Montrealy jau trečia savaitė tęsiasi latos (tarptautinė orinio susisiekimo sąjunga) konferencija, kurioje aviacijos bendrovėms nesiseka susitarti dėl transatlantinių skridimų kainų ir pradėtų taikyti visokių nuolaidų.

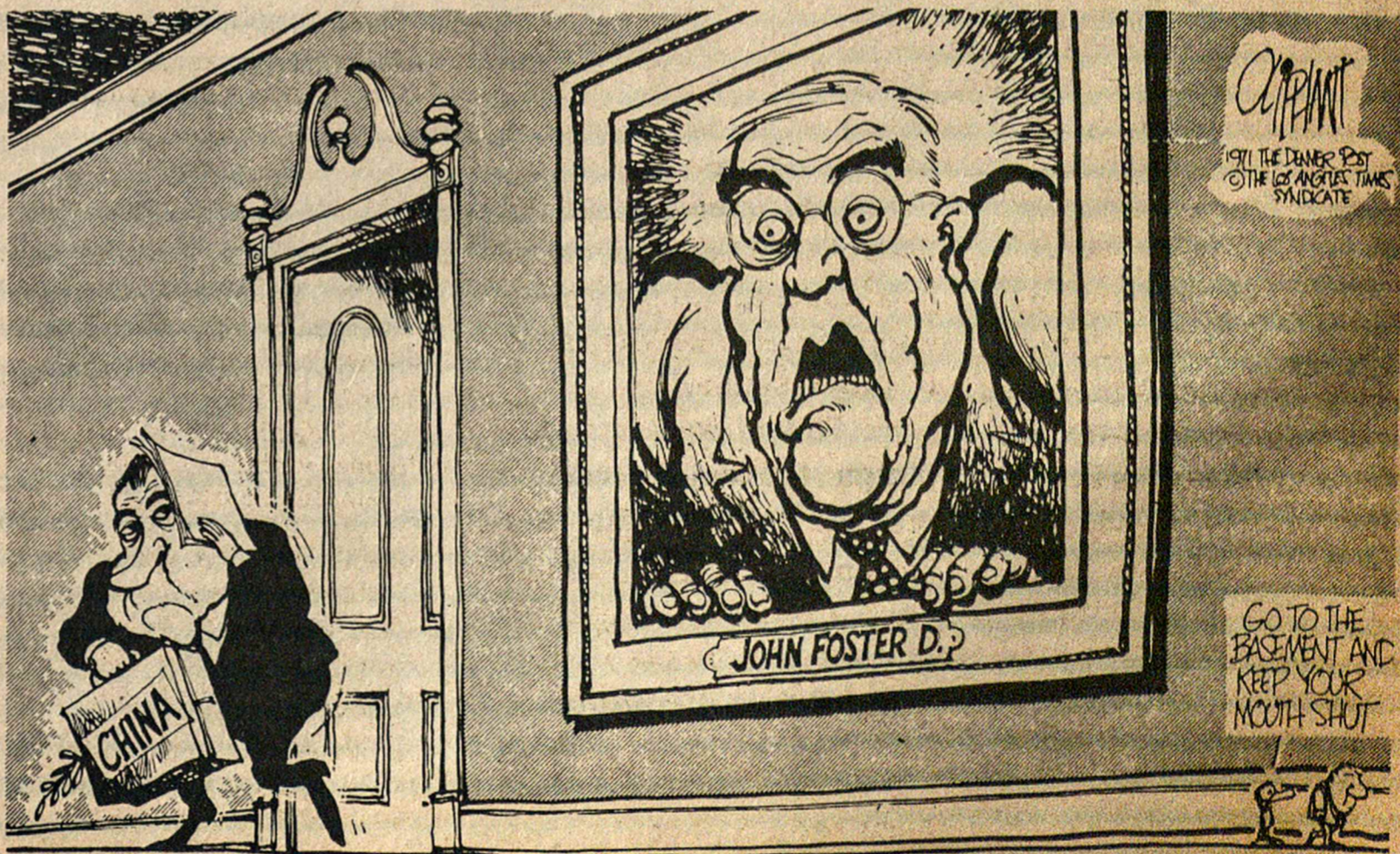
– Dvylikoj pietinių JAV valstijų tebėra vienas milijonas beraščių, paskelbė JAV statistikos biuras. Kitose Amerikos dalyse neraštingumas labai sumažėjo.

– Kvebeko teisingumo ministras paskyrė tris naujus Montrealio apylinkės teismo teisėjus.

– Nuo sausio 1 d. Kanadoje bus visiškai uždrausta reklamuoti cigaretes viešose vietose.

– Liepos 23 d. bevelk visoje Kvebeko provincijoje buvo nutrūkęs elektros srovės tiekimas. Maždaug po valandos laiko tiekimas buvo atstatytas, bet ir po 10 dienų valstybinė elektrifikacijos bendrovė Hydro Quebec nesurado priežasties.

– Tarp Maskvos ir Jugoslavijos reiškiasi nauja įtampa: serbų karininkai,

APIE NESUVALGYTUS OBUOLIUS

ANA rudenį nuvažiavau į Vytėnus. Sodininkystės-daržininkystės bandymų stoties sodas. Vaikštai tarp medžių ir svajoji — kad daugiau tokių sodų būtų, nebereikėtų žiemą vežti obuolių iš Vengrijos ar net Libano.

Tačiau čia pat, po medžiais, gulėjo krūvos nesurinktų obuolių. Vaisiai, kurie papuoštų reiklausio smagurio stalą, jau pradėję pūti.

— Kodėl nesurenkate? — klausiau vyr. mokslinį bendradarbį Vytautą Tuinylą.

— Trūksta darbo jėgos.

— Bet juk pernai netrūko.

V. Tuinyla nelinksmi šyptelėjo. Darbo jėgos trūko ir pernai, ir užpernai. Sodo derlius toks gausus, kad stoties darbininkai patys vieni niekaip nepajėgia jį surinkti ir surūšiuoti. Samdyti sezoninius darbininkus trūksta atlyginimo. Versdavosi taip: ateidavo iš miesto žmonės, dieną skindavo obuolius, kraudavo į dėzes ir gabendavo į sandėlį, už tai, eidami namo, gaudavo obuolių krepšį. Atsiskaitymas, žinoma, toli gražu netobulus, iš akies, bet jis padėdavo sudoroti vaisius.

Tačiau atvyko revizija. Nustatė, kad netvarkinga kontrolė ir apskaita... ir uždraudė sode dirbti pašaliniam žmonėms, nes gali prasidėti grobstymas, švaistymas ir piktnaudžiavimas. Ir pūna sode obuoliai — dešimtys tonų.

kurie po Tito kivičio su Kremliumi gyvena Maskvoje, viešose kalbose kritikuoja Tito režimą.

— Ilgametis Lenkijos vidaus reik. ministras ir saugumo viršininkas M. Mozcaras neteko visų savo įtakingų postų ir turi pasitenkinti nepolitiškomis kontrolės direktoriaus pareigomis. Iš saugumo tarnybos yra atleista šimtai Mozcarų šalininkų, kai kurie suimti.

— Socialistinė Chilės vyriausybė suvalstybino vario kasyklas, kurios priklausė amerikiečiams. Suvalstybinimui pritarė ir opozicinė krikščionių demokratų partija, nors iki šiol valstybė turėjo 51 nuoš. vario bendrovės akcijų.

— Britanijos vyriausybė paskelbė Baltąją knygą, kurioje išsakomos prielaidos, kodėl Didž. Britanija įsijungianti į Europos Ekonominę Bendruomenę. Opozicijos vadas H. Wilsonas vyriausybės žygį pasmerkė, o jo pavaduotojas Jenkinsas palaikė. EEB, į kurią įsijungtų Britanija, Airija ir skandinavų kraštai, sudarytų gausesnį ekonominį vienetą kaip Amerika.

— Galimybę įsijungti į

— Ar bus geriau, kad obuoliai supus?

— Jeigu supus, tai bus tik aplaidumas — daug švelnesnis straipsnis. Revizoriai sakė, kad už grobstymą ir piktnaudžiavimą sodina, o už aplaidumą nesodina.

Tas pražudytų vaisių vaizdas ir dabar neišeina iš galvos. Norisi tai pavadinti nusikaltimu. Neteko pakalbėti su tais revizoriais, tačiau neabejoju, kad jie taip pat jaučiasi teisūs. Tikriausiai ir raštą savo vyresnybei parašė, pažymėdami savo nuopelnus, — atskleidė niekieno iki tol nepastebėtus pažeidimus ir įvedė tvarką. Jie turi instrukcijas, kuriose aiškiai parašyta, kaip turi būti nuimamas derlius, ir jų tiesioginė pareiga prižiūrėti, kad tos instrukcijos būtų vykdomos.

Ir vis dėlto... instrukcijos rašomos ne tam, kad būtų supūdomas derlius. Nėra ir negali būti instrukcijos, įsakancios pražudyti obuolius. Visa, kas dedasi žemėje, turi būti daroma žmogaus labui — ir įstatymai, ir instrukcijos, ir net bausmės. Nėra instrukcijos, kurioje bent atskirais atvejais nebūtų numatytos išimties, leidžiančios vienaip ar kitaip išspręsti netikėtą klausimą. Neverta abejoti, kad pareigūnas — revizorius ar net prokuroras, kuris, vykdydamas savo tarnybines pareigas, neužmiršta humanizmo sumetimų — toks pareigūnas sąmoningai vykdo savo pareigas ir neblogai vykdo instrukcijas. Tai yra labai senos tiesos, tik jos ne visada prisimenamos ir taikomos.

Užuot įsigilinę, išsiaiškinę, kas yra gera ir kas bloga, mes, pamatę neįprastą dalyką, neretai sušunkame: už-

EEB atsargiausiai svarsto socialdemokratų vyriausybę Norvegijoje, nurodydama, kad 4 milijonai norvegų bus 250 milijonų kitų europiečių ekonomiškai, politiškai ir pagaliau kultūriškai užgošti ir gali netekti savo tautinės tapatybės.

— Vadistiškas Kongo prezidentas Mobutu uždarė Lovaniumo universitetą ir visus 2889 studentus pašaukė 2 metų karo tarnybai. Į priminimą, kad jis savo politinius priešus tokiu būdu apmoko ginklus naudoti, Mobutu atsakė, kad studentai tarpberaščių kareivių išmoks "drausmės ir pilietiškumo".

— Chroniškas smulkių pinigų trūkumas Indijoje pasiekė tokio dydžio, kad kai kuriose srityse visiškai apstabdė smulkiają prekybą. Monetas iš apyvartos išima spekuliantai, nes metalo vertė esanti beveik 20 nuoš. aukštesnė, negu pačio pinigų.

drausti! Mėgstame pakalbėti, kad reikia palaikyti gerą iniciatyvą, tačiau, jeigu iniciatyva ne mūsų pačių, kartais imame žiūrėti žvairai. Gana dažnai čia užkliūna jaunimo mados. Pats buvęs dabita, tapęs tėvu, ima nesuprasti nuolat besikeičiančio jaunimo skonio. Neseniai vienas pažįstamas, apskritai protingas ir tolerantiškas vyras, papasakojo:

— Ėmė žalcūkas ir parsinešė elektrinę gitarą. Mano namuose jokių gitarų nebuvo ir nebus — trenkiau į kampa, kad šipulių nesurinktų. Pinigus gražinau, nes jis pats buvo užsidirbęs. Šiandien liečiau susitrupeinti plaukus, kad nevaikščiotų liūto karčiais — jeigu nepaklausys, pats savo rankomis plikai nukirpsiu.

Ilgai ginčijomės, ar žirklys yra geriausia auklėjimo priemonė. Plaukų klausimas taip ir liko neišspręstas. Tėvo ir sūnaus skoniai nesutiko, o tėvo žodis namuose, šiaip ar taip, lemiamas — bent kol sūnui nesukako aštuoniolika. Ir tėvas sako — draudžiu, nors gerai supranta, kad tuo pačiu stato tarp savęs ir sūnaus šaltą nepasitikėjimo sieną, kurią vėliau kažin ar bepavyks ištrinti.

Šis „draudžiu“ išlenda ir kitose gyvenimo srityse, prabyta pačiomis netikėčiausiomis formomis. Tik vienas brožas lieka bendras: užuot sutvarkę kurį nors reikalą, kai kurie žmonės skuba uždrausti. Išspręsti, sutvarkyti dažnai nелеgūva, reikia organizacinių pastangų ir lėšų, įtikinėjimo ir atkaklumo. O uždrausti galima vienu ypu.

Dabar kovojama prieš girtuokliavimą. Reikalinga, tauri kova, ir Kaune ji taip pat vyksta. Bet, deja, čia įnirtingiausiai užsi puolė... alų. Išgujo jį ne tik iš valgyklų, bet ir iš restoranų, išmetė ir iš „Lietuviškų patiekalų“, ir iš „Metropolio“, ir iš „Baltijos“. Visame Kauno centre nuo senamiesčio iki geležinkelio stoties, nuo Nemuno iki Žaliakalnio šlaitų alaus galima atsigeriti tik „Rambyno“ aludėje. Juo keisčiau, kad automatuose, iš kurių „išvytas“ alus, aktyviai prekiaujama... sausu vynu. Kažkokiam įsakyme vyną paliko, ir tai verčia įtarti, kad kovingiesiems blaivybės skelbėjams pati blaivybė ne taip jau labai rūpi — svarbiau sudaryti įspūdį, kad kovoja, kad varžo, ir kartu vietoje alaus bokalo siūlo vyną...

Nemaža visokių abejotinių uždraudimų privalvota transporte.

Ankstyvą rytą skubame į Vilnių. Valandą trepsime Kauno autobusų stoty — maršrutinio taksi nėra. Kreipiamės į gatvėje stovintį taksistą — pavėžėk.

— Negaliu... Mums uždraudė važinėti į Vilnių.

Pamažu klausinėjame, kaip čia yra. Pasakoja. Seniau liniją Vilnius — Kaunas buvo aptarnaujama iš abiejų miestų: rytą vilniečiai savo keleivius veždavo į Kauną, kauniečiai skubancius gabendavo į sostinę. Po pietų, visi kelyje prasilenkdami, grįždavo atgal. Tačiau tarp vairuotojų kilo kažkokių nesutarimų, ir ministerijoj atsirado skundas.

Izraelio teismas pripažino kaltomis dvi prancūzaites ir vieną vokiekaitę, kad jos, arabų pavedimu, ruošėsi išsprogdinti 5 viešbučius Tel Avive. Nuotraukoje iš kairės: Nadia ir Marilyn Bardaly ir Evelyn Barge, kurios prisipažino kaltomis.

Iš karto pradėjo suktis draudimo dantračiai. Kas parašė skundą? Kauniečiai. Sprendimą aiškus: uždrausti Kauno taksistams važinėti į Vilnių. Dabar rytą Kaune gali nekankrauti kiek nori — kol neatvažiuos mašina iš Vilniaus, taksi negausi. Pavakary priešingai vaizdas: Kaune susikaupia daugybė Vilniaus mašinų, vairuotojai keleivius už skverną tampo, kviesdami važiuoti, užtai Vilniuje beda — niekas nakčiai į Kauną važiuoti nenori, nebent penkrubę duotum. Keleiviai pyksta. Pykau ir aš, kartą nespėjęs nuvažiuoti į labai svarbų susitikimą, bet paskui atlyžau: šiaip ar taip, abu miestus riša ne tik taksi, bet ir traukiniai, lėktuvai. Lėktuvu dar pigiau.

Klasišką tokio sprendimo pavyzdį prieš porą metų pateikė Nemuno laivininkystės valdyba. Kaip žinia, patogiausias susisiekimas tarp Kauno ir Neringos kurortų — greitosiomis „Raketomis“; nuveža patogiai ir tiesiai, akį džiugina Nemuno slaitų vaizdai, nebereikia iš Klaipėdos plaukti keltu. Tai šit Juodkrantės poilsiautojai pasiskundė, kad priplauka, prie kurios sustoja „Raketos“, netvarkinga, sunku ilipti su manta ir vaikų vežimėliais. Remonto reikėjo nedideliu: įmušti porą polių ir prikalti kelias lentas. Valdyba reagavo, galima sakyti, žaibiškai, be jokių polių ir lentų — ji tiesiog uždraudė „Raketoms“ sustoti Juodkrantėje. Skundų daugiau nebėra.

Gyvenimas rodo, kad šitaip dar niekam nepavyko išspręsti jokio klausimo, anksčiau ar vėliau tenka ieškoti konstruktyvios išeities. Dar neišdilo iš atminties prieš keletą metų atrodžiusi neišsprendžiama problema: ką daryti su mokiniais, gyvenančiais toli nuo mokyklų. Pasirodė, kad ją išspręsti galima. Dabar visi autobusai juos paveža be bilietų, niekas nenukentėjo, visiems gerai. Surastos galimybės ir obuolius sode surinkti, ir „Raketų“ prielauka Juodkrantėje šiemet žada sutvarkyti. Neabejoju, kad keleivių skundai pasieks Kauno prekybininkų širdis: pasigailės, duos alaus. Iš viso, ne visi mano pateikti pavyzdžiai yra pirmojo šviežumo

— jie susikaupė bloknote per kurį laiką, kai kas jau sutvarkyta. Neramu dėl to, kad panašių pavyzdžių būtų galima pririkiuoti dar nemaža, ir toli gražu ne visi jie paseno.

Kur glūdi šitokių reiškinų šaknys? Draudimas dažnai kyla dėl nepakankamo žinojimo, kitaip kalbant, dėl kvalifikacijos stokos. Neįsigiliname, kiek jis žalingas ir kiek naudingas, sprendžiame pernelyg skubėdami, nepagalvodami apie tolimesnes pasekmes. Antra vertus, kai kurie darbuotojai, ypač aptarnavimo sferoje, kažkodėl užmiršta savo pagrindinę užduotį. Jie ima rūpintis ne visuomenės, o savo pačių patogumu, ir nesunkiai nusprendžia, kad lengviau uždaryti dešimt stočių, negu pastatyti vieną naują. Vienas atsakingas Kauno prekybos darbuotojas labai patenkintas kalbėjo, kad, uždraudus alų, automatuose žymiai mažiau žmonių, tiesiog jokios grūsties. Jo mintis prašyte prašėsi pratęsiama: išimkime iš krautuvių visas prekes, ir nebus nei grūsties, nei skundų. Ne prekyba, o vienas malonumas...

Aš ne prieš draudimus iš viso. Įstatymai ir visuomeninio bendrabūvio taisyklės daug ką draudžia. Tvarka yra tvarka, ir be uždraudimų čia neišsiversi. Negalima nuolaidžiauti idėjiniams priešams ir chuliganams, veltėdžiams ir ilgapirščiams. Gerai padarė Kauno miesto vykdomasis komitetas, uždraudamas trypti Ažuolyną ir triukšmauti po vidurnakčio butuose. Teisingai pasielgė Gamtos apsaugos komitetas, uždraudamas neorganizuotą medžioklę ir žūklę. Apgalvotuose draudimuose visada glūdi viena pagrindinė mintis — apriboti nustatomi visuomenės labui, žmonių gerovei ir ramybei, gimtojo krašto grožiui apsaugoti.

Tačiau nieko gero nedavė ir neduos apsidraudėliai, galvojantys ne apie išsprendimą, ne apie pažangą, ne apie bendrąją gerovę. Neapgalvoti, karštakošiški, apsidraudėliški sprendimai kenkia visuomenei, o pagaliau atsiliepi ir jiems patiems. Toks yra gyvenimo dėsnis.

Algirdas KADŽIULIS (TIESA)

Prieš 100 metų

Anglijos darbininkų profesinių sąjungų iniciatyva 1863 m. balandžio 28 d. Londone buvo susauktas susirinkimas, kuris, pritardamas sukilimui Lietuvoje, reikalavo ginkluotos anglų intervencijos prieš Rusiją. Susirinkimo nutarimą Anglijos vyriausybei — lordui Palmerstonui — išteikė susirinkime išrinkta delegacija.

1863 m. liepos 22 d. ten pat įvyko susirinkimas, kuriame dalyvavo ir iš Paryžiaus atvykę darbininkų atstovai. Profesinių sąjungų tarybos sekretorius Odgeris vėl pátvirtino darbininkijos simpatijas sukilėliams: "Šio krašto darbininkai drauge su Prancūzijos darbininkais trokšta teikti sukilėliams paramą".

Tarptautinis darbininkų mitingas 1864 m. rugsėjo 28 d. Londone protestavo prieš caro valdžios žiaurumus, malšinant Lenkijos ir Lietuvos 1863-64 m. sukilimą.

Anglų ir prancūzų darbininkų pastangomis buvo įsteigta tarptautinė darbininkų sąjunga — socialistų internacionalas, kurio pirmasis kongresas 1866 m. įvyko Ženevoje. K. Marxas paruošė internacionalo statutą ir laikinosios centro tarybos instrukcijoje išnagrino anuometinę tarptautinę padėtį. Instrukcijoje jis Rusiją apibūdina kaip "rūsčią, atsilikusią azijatinę imperiją". "Ši imperija", rašė Marxas, "galėtų būti sudrausta tik atstatant Lenkijos-Lietuvos valstybę demokratiniais pagrindais", Marxas rašė: "Europai tenka pasirinkti vieną iš dviejų — arba azijatinę barbariją, maskolių vadovaujama, kris ant jos galvos, arba turi būti atstatyta Lenkijos-Lietuvos valstybė".

Po 1863 m. sukilimo Paryžiuje susibūrė nemažai lietuvių, jų tarpe randame valstiečių, miestiečių, bajorų. Lietuvių emigrantų, buvusių

sukilimo dalyvių, sąrašuose užtikame Kazimierą Šiukštą, raseiniškį Adomą Budriką, Mykolą Norvaišą, Adomą Bitę, Ferdinandą Burbą, Kazimierą Lukošiuoną, Joną Daraškevičių. Vieniems jų pasisekė geriau įsitaisyti, pavyzdžiui, K. Šiukšta įsteigė dirbtinų gėlių fabriką, sėkmingai prekybą pradėjo A. Medekša, aukštoku valdininku tapo A. Budrikas, kitus prisieidavo paremti iš savo draugijos, vadinamosios "Lietuvos delegacijos" kasos. Už surinktus pinigus lietuviai Ženevoje spausdino savo leidinį "Kuopą".

Kai po pralaimėto karo su vokiečiais 1871 m. kovo 18 d. Paryžiuje prasidėjo sukilimas ir paskui kelis mėnesius trukęs pilietinis karas, žinomas Paryžiaus komunos vardu, sukilėlių gretose kovėsi apie 500 buvusių 1863 m. sukilimo dalyvių — lenkų ir lietuvių. Manoma, kad komunų tarpe buvę apie 1.700 užsieniečių — Friedricho Kuršaičio anuo metu Karaliaučiuje leidžiamas lietuviškas savaitraštis "Keleivis" rašė: "Maištininkai nebuvo vienat prancūzai, bet iš viso svieto žemių ten susibėgusieji..." Vienas komunos generolų buvo vilnietis Valerijonas Vrublevskis, vilnietis gydytojas Konstantinas Kaveckas vadovavo komunų batalionui, o ligoninėje nuo žaizdų miręs komunos kavalerijos vadas italas Achilas Bonaldi, fotografas ir muzikantas, ilgus metus gyveno Vilniuje.

Vyriausybės kariuomenei po atkaklių kovų pasisekė sukilėlius nugalėti. "Keleivis", vienintelis tuo metu lietuviškas laikraštis, rašė: "Maištas Paryžo mieste per pirmąją Sekminių šventę abelnai pergalėtas. Kraujas čia tekėjo ant ulyčių, bažnyčiose ir šiaip visur, srovėmis. Visas Paryžo miestas buvo tik viena ugnis pastojęs, kuri dar

PARYŽIAUS BARIKADOS 1871 METAIS

LEIDYBOS ARUODUOS

"PASAULINĖS ŽINIOS"

Jersey City, N. Y., JAV veikia žinių biuras, pavadintas World Wide News Bureau, kurio redaktoriumi yra Arėjas Vitkauskas. Biuro blanke pažymėta, kad iš-

šandien pleška, ir kuri, kaip rokuojama, ketvirtąją dalį Paryžo miesto suėdusi". Vyriausybės kariuomenė sušaudė vilnietį matininką Konstantiną Dalevskį, 1863 m. Lietuvos sukilėlių vado Z. Sierakausko žmonos brolių. Tuo pat metu krito publicistas Aleksandras Vernickis, emigrantų spaudoje dažnai aprašinėjęs 1863 metų įvykius Lietuvoje. Luxembourgio parke buvo sušaudytas šiaulietis Mykolas Dugėla. Į kalėjimus pakliuvo studentas Stanislovas Slėzeris, vilnietis gydytojas Julius Rimaševičius, Juozas Počiobutas, o žemaitis Juozas Bze-zinskas išsisaugojo nuo persekiojimų tik išbėgdamas į Australiją.

P. L. Ž.

taiga jau 25 metus naujienas ir nuotraukas rūpina įvairaus pobūdžio leidiniams JAV ir kituose angliškai kalbančiuose kraštuose.

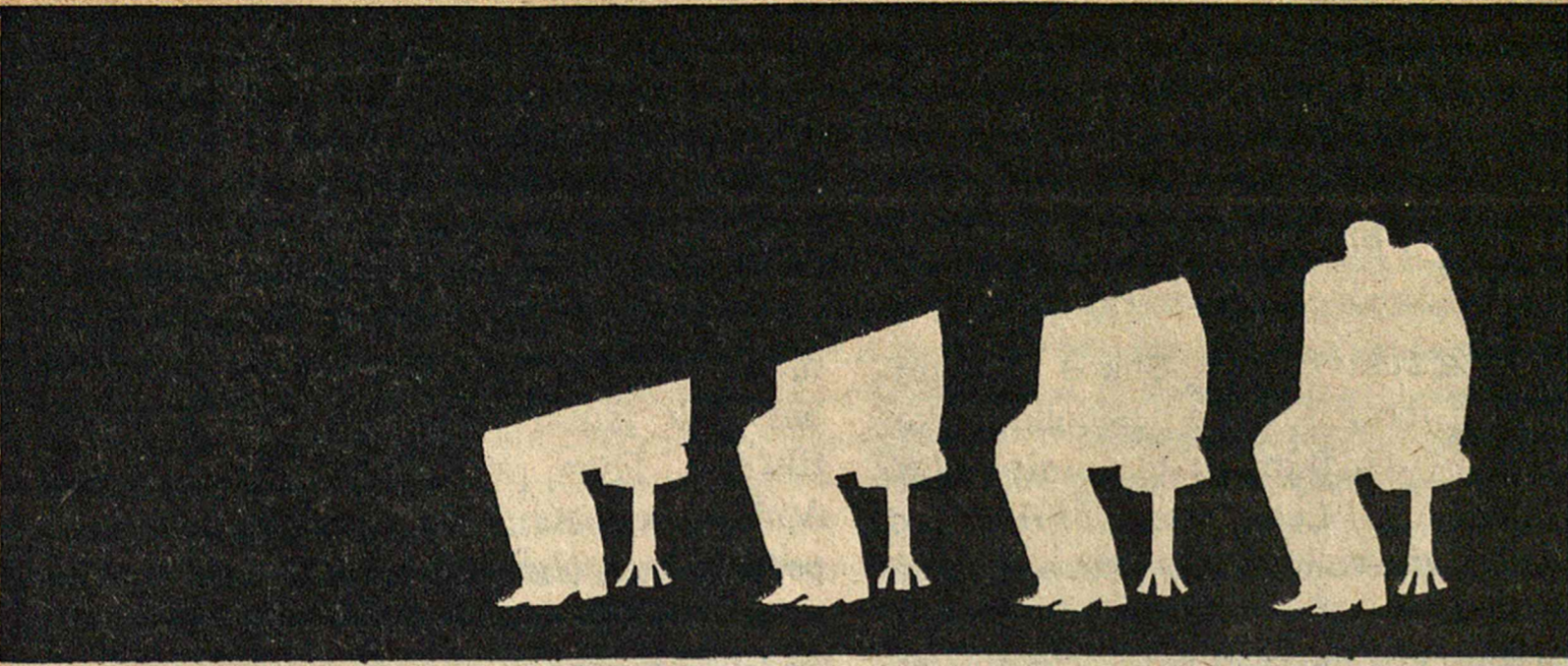
World Wide News Bureau, atseit, maždaug pasaulinis žinių biuras, atsiuntė savo sindikalizuotą savaitinę skiltį "American Scene", kurios autoriumi prisistato pats biuro vedėjas Arėjas Vitkauskas. Beje, ydinga anglų kalba lydraštyje rašoma, kad dėl "national kinship", vadinasi, dėl "tautinės giminytės", tą skiltį Nepr. Lietuvai leidžiama spausdinti nemokamai.

Skilties turinį sudaro skiltininko neseniai skaitytų knygų, matytų pastatų ir vienos filmos išpūdziai. Daugiausia vietos paskirta Lietuvos žydo M. Eglinio-Elino knygai "Kraujas ir ginklai". Recenzijėlė bandyta rašyti tuo stiliumi, kuris populiariojoje amerikiečių žurnalistikoje dažnai vadinamas "slick" — maždaug liaunai, mandrai, o

lietuvišku žargonu išsireiškus, sakytume, "blatnai". Vakarų žurnalistikoje tai, be abejo, jau seniai išpilietinęs ir pripažintas stilius, paprastai skiriamas tokiems skaitytojams, kuriems rimtesnis minties krūvis sunkiai įkandamas, bet kurie vis dėlto mėgsta iliuziją, kad skaito kažką gilaus ir išmąstyto.

Arėjo Vitkausko skiltyje skaitytojas, gal ir autorius, o, tur būt, abu labu susiduria su tam tikrais sunkumais suprasti, kas iš tikrųjų norėta pasakyti. Antra vertus, galima prileisti, kad tie sunkumai iškyla ne tiek dėl neapvaldyto stiliaus, bet paprasčiausiai dėl to, kad pats autorius nė nežinojo, ką iš tikrųjų nori pasakyti...

Kaip Kastilija nėra Kalabrija, Ontario nėra Ohio, o Bavarija nėra Burgundija, lygiai taip pat Rusija nėra Lietuva. Visų pirma, tai akivaizdus geografinis faktas, kuris nieko bendro neturi su dabartinėmis politinėmis aplinkybėmis arba Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą pripažinimu. Dėl užsispyrimo,

Emijas DONADŽAS

Manau, kad Bazėje erdvės nullo teoriją supranta ne daugiau kaip 5—6 žmonės. Vienas iš jų esu aš. Šiandien aš pradėjau dirbti Bazėje, esančioje tame pačiame rajone, kur gimiau ir užaugau. Dabar esu technikas. Ir, pagal viską spėjant, vaidinu gana svarbų vaidmenį šalies priešraketinės gynybos sistemoje. Viršininkai mane laiko pirmos klasės specialistu, nors dėl nuolatinės įtampos kal ką aš jau pamiršau. Žinoma, pačias nereikšmingiausias smulkmenas. Na, sakysim, kada prasidėjo „šaltas karas“. Tačiau puikiausiai žinau: pasaulis pasidalijęs į du blokus. Mūsų blokas pastatė galingas bazes, o priešininkai — savas. Kiekvienas mūsų Bazės technikas turi savo ypatingą užduotį, kurios prasmė ir reikšmė mums nežinoma. Nežinoma saugumo sumetimais.

Gyvename iš tiesų laimingą metą. Kiekvienas žmogus dabar gimsta su iš anksto aiškiu likimu. Jis neturi jokių rūpesčių. Savo vaikystę praleidžia požeminame mieste netoli Bazės, ir tik vieną kartą metuose pasikelia aukštyn, kad pamatytų lau-

nesupratimo arba nerūpestingumo Vadarų masinėje medijoje — spaudoje, radijuje ir televizijoje — vis dar labai dažnai lietuviai pavadinami rusais, o Lietuva — Rusija. Tą pačią klaidą sąmoningai arba nesąmoningai pakartoja ir mūsų "tautinė giminė" Arėjas Vitkauskas savo skiltyje, pirmuoju sakiniu džiūgaujamas, kad Rusijoje leidžiamos pigios knygos, ir nurodydamas, kad 1970 m. Vilniuje išleistoji minėtoji M. Elinio knyga tekainuojanti 39 kapeikas, nors JAV panašios apimtios knyga jau kainuotų apie 3,50 dol. . .

Vilnius Arėjui Vitkauskui, pasirodo, yra Rusijoje. Kai tokių dalykų prirašo amerikiečiai žurnalistai, darosi įkyru, nors ir šiek tiek suprantama, bet kai tai daro lietuviai, kuris lietuviškai, matyt, supranta, nes vis dėlto bando recenzuoti lietuviškai parašytą knygą, darosi mažų mažiausiai keista.

SAUGUMO SUMETIMAIS

kus, medžius ir dangų. Pirmą kartą tas pasivaikščiėjimas atrodo nuostabus, o vėliau pamazū įgrysta.

Mūsų neapsakomo technikos progreso amžlyje beveik niekam nereikla mokytis. Naujagimiui į smegenis įsvirkščiami profesionali įgūdžiai ir bendrosios žinios. Na, pavyzdžiui, jums skirta auginti bulves, o jūsų kalmynei būti elektriku. Ir jūs visiškai negalite ką nors pakeisti. Iš tiesų to niekas ir norėti nenori.

O aš tai moklaus. Išstisai dienas praktikuodavau „intelektu kameroje“. Norėjau pakeisti savo likimą ir trokšte troškau mokslo. „Pagal erdvės nullo teoriją galima. . .“ — be galo kartoją instruktorius-robotas.

Mokytis buvo sunku. Tiesiog iki fizinio skausmo turėdavau įtempti savo smegenis, kad nepraleisčiau nė vieno aiškino žodžio. Juk iš anksto man buvo nustatyta būti B klasės žemdirbiu. Mano amžininkai žaidė ant cementinių požemio grindų, o aš kas rytą nekantraudamas laukdavau instruktoriaus-roboto.

— B klasės žemdirby, ar norite tęsti mokslą?

— Taip, — atsakydavau virpančiu balsu.

— Jūs tikras, kad jūsų noras ne užgalda ir ne kaprizas?

— Taip, — negalvodamas atsakydavau.

— Tada šiandien jūs vėl pasikelsite į paviršų.

Ir aš keldavausi. Pradžioje be galo ilgai mane tempdavo aukštyn liftais. Paskui lipdavau cementiniais laiptukais. Bevelk visos mūsų išvykos būdavo naktį. Šaltai gūsiams pūsdavo vėjas, ir aš apmirusia širdimi žengdavau purvina ir minkšta žeme. Aplink viešpatavo kapų tyla. Nuo miškų ir nedirbamų laukų ėjo blauris puvėsių kvapas. Vargais negalais aš kerėplindavau per šlapią žolę. Pamažu mane užvaldydavo nenugalima baimė — man atrodydavo, kad kaip tik dabar, šią minutę, užpuls priešas.

Ne, neįmanoma apsaugoti, kaip baisu kiekvieną dieną kilti aukštyn. Ir svarbiausia — likti lauke vienam, kai tave nuo Bazės skiria ne mažiau kaip šimtas metrų. Netgi robotas tupėdavo slėptuvėje ir visas instrukcijas perduodavo per miniatūrinį televizorių. Ir tai suprantama: nepatinka būtų šitaip rizikuoti vien tik todėl, kad kažkoks B klasės žemdirbys užsimanė pasidaryti techniku.

Ir štai pagaliau pasiekiau, kad Bazėje esu vienas iš šešių išmanančių erdvės nullo teoriją. Man išdavė baltą kombinezoną su raudonu disku ant rankovės. Nuo šiol aš žemutinės grandies technikas. Jaunesnysis technikas nuvedė mane į operatorinę. Ten stovį patogi kėdė, o prieš ją įmontuotas ekranas. Ekrame matyti raudonas diskas. Iš tikrųjų — du diskai: vienas absoliučiai tiksliai užėina ant kito. Šalia kėdės — valdymo pulto mygtukai. Mano uždavinys — stebėti raudonuosius diskus.

— Kai tik viršutinis diskas nors truputėlį pasislinks į šalį, negaišdamas spauskite mygtuką ir diskas sugrįš į savo vietą, — paaiškino jaunesnysis technikas.

Jis nepaaiškino, kodėl diskai išsiskiria ir kas vyksta, kai aš spaudžiu mygtuką.

Saugumo sumetimais.

3065-ieji metai. Per visą dieną man tik du—tris kartus teikiama paspausti mygtuką. Aš turiu begalę laisvo laiko. Bazėje su manimi niekas nekalba, nes aš užimu žemiausias pareigas. Vakar pirmą kartą pagalvojau: ar dėl to verta buvo tiek vargti ir kankintis. Bet paskui dėl savo kančių susigėdau.

3071-ieji metai. Aš jau nebesigėdinu savo abejonių. Man

reikia tik pasižlūrėti į raudoną diską ir prisimenu visus gyvenimo malonumus, kurių atsisakiau dėl mokslo! Aš neturiu net šeimos.

3075-ieji metai. Nepakenčiu raudono disko. Tačiau ką gali žinoti, gal būt, mygtuko paspaudimu aš sunaikinu gaujas priešų. Jeigu iš tikrųjų taip būtų, mano gyvenimas neatrodytų toks tuščias ir beprasmiškas.

Vakar vėl padaviau raportą jaunesniajam technikui. Jis, kaip ir visuomet, su manimi buvo itin malonus.

— Jūs — vienas iš šešių Bazės technikų, kuris žino teoriiją. . .

— Visiškai teisingai, — nutraukiau, — tačiau aš noriu suprasti. . .

— Neįmanoma, — atsakė jis. — Nė vienas technikas nežino, kokių tikslu jis atlieka vieną ar kitą operaciją. Saugumo sumetimais.

— Vis vien nesutinku. Aš norėčiau žinoti. . .

— Pakalbėsiu su viršininkais, — tarė jaunesnysis technikas.

3079-ieji metai. Kaip ir anksčiau spaudau mygtuką. Mano užklauskimas iš jaunesniojo techniko nukeliavo pas vyresnįjį techniką, o paskui — pas aukščiausios klasės techniką.

Mane paaukštino: dabar aš IT kategorijos technikas.

— Jūs — vienas iš šešių Bazės technikų, kurie. . . — ir taip be galo.

O kai tik aš paprasčiau paaiškinti, į darbą paleidžiami saugumo sumetimais.

3085-ieji metai. Prieš valandą, vaikščiodamas koridoriumi, aptikau masyvias metalu apkaltas duris, vedančias į salę, esančią greta mano operatorinės.

Kaip ir kiekvienas technikas aš niekad nesiskiriu su asmeniniu ginklu — elektropistoletu. Ginklas mums duotas gynybai, jei priešas įsiveržtų į bazę.

Aš paspaudžiau gaiduką, ir užraktas akimoku ištripo. Nugalėjęs baimę, įėjau į salę. Išilgai jos tęsėsi kažkokios judančios juostos. Viena jų ėjo į mano operatorinę. Aš nepatikėjau savo akimis: juosta pamažu judėjo dešimtys paprasčiausių konservų dėžučių. Raudonieji diskai nesutampa tik tuomet, kai pro ekraną praeina sugadinta konservų dėžutė. Kai tik paspaudžiu mygtuką, blogoji dėžutė krinta ant kitos juostos. . .

Ištrauka iš Bazės statuto:

„Svarbiausias strategines užduotis reikia patikėti žmonėms,

POPULIARIAUSIA MUZIKA

Kompozitorius Benjaminas Gorbulskis teigia, kad populiariausia muziką šių dienų Lietuvoje — lengvoji. Jo paties, gimusio 1925 metais, muzika Lietuvoje mieliau klausoma negu kitų "rimtyjų" kūrėjų.

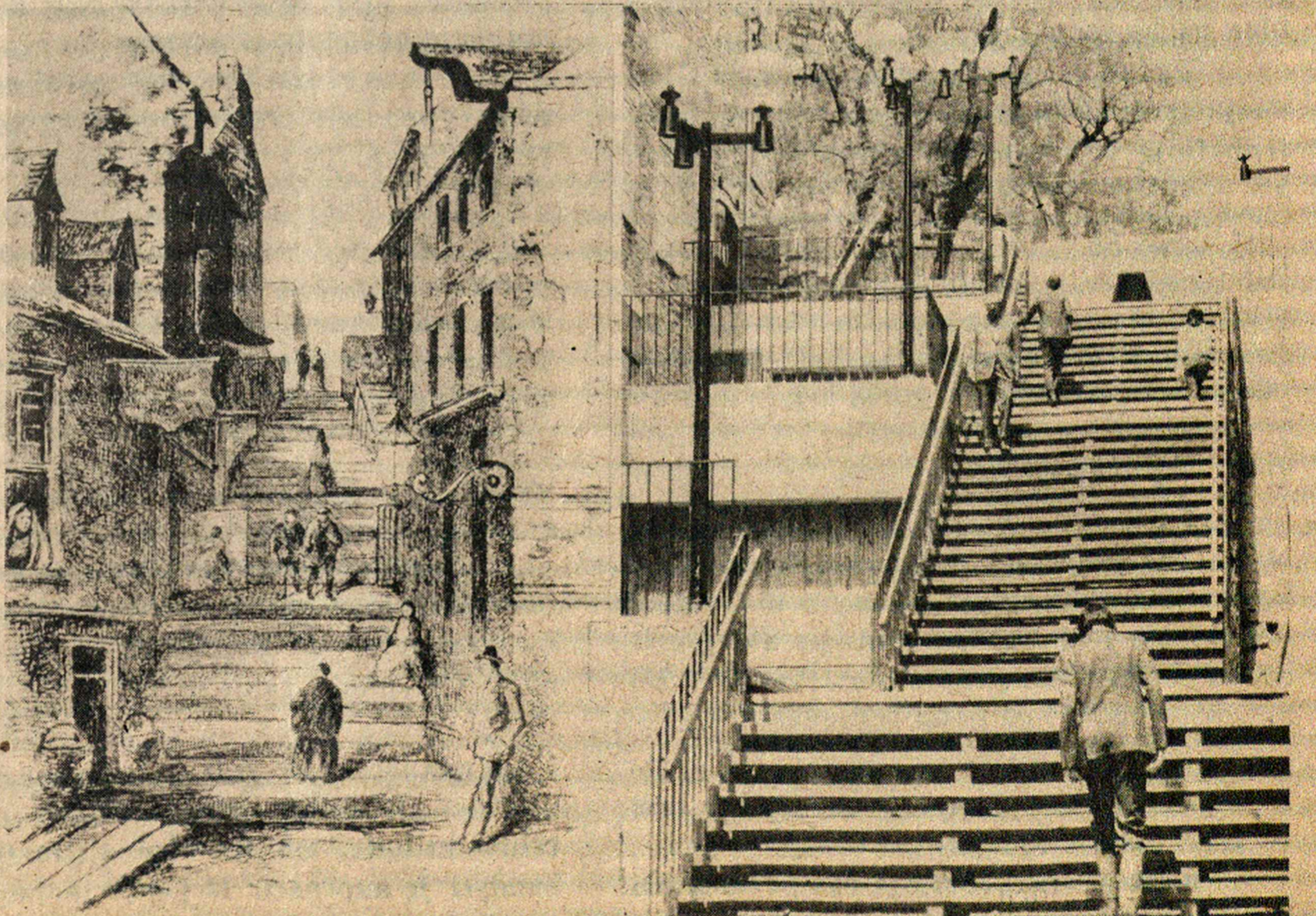
Gorbulskis pažymi, kad Lietuvos jaunimas ypač domisi, esąs net "be galvos" dėl big-bitu muzikos. Gorbulskis tą muziką vertina teigiamai, nes. . . ji esanti progresyvi, atitinkanti gyvenimo dinamiškumą.

Tačiau tai esąs ir mados dalykas. Vis dėlto, Gorbulskio teigimu, lietuvių kompozitorių įnašas esąs mažas. Big-bitu grupės mėgdžioja viską, todėl jų menas esąs blogiausio skonio surogatas. Kai ši mada praeis, tai, manoma, dabartinis Lietuvos jaunimas bus nepasiruošęs sudėtingesniam muzikavimui.

Galima pridurti, kad anksčiau Lietuvoje buvo jaučiamas didžiulis susidomėjimas džiazu. Šiuo metu big-bitu grupės, kaip Ritmas, Nenuoramom, Kertukai veikia ne tik Vilniuje, Kaune, bet ir kituose miestuose.

turintiems žemą protinių gabumų koeficientą. JOKIU BŪDU (juodai pabraukta) jų negalima patikėti specialistams". Saugumo sumetimais.

IŠVERTĖ I. RUIŠA SVYTURYS

PETIT CHAMPLAIN LAIPTAI KVEBEKO MIŠTĖ 1833 M. IR DABAR

HEROJUS

DR. ILONA GRAŽYTĖ / SVARSTYMAI APIE LIETUVIŲ PROZOS VEIKĖJUS

Prieš pradėdant šią neilgą kai kurių mūsų literatūros herojų bruožų analizę, reikia sustoti prie herojaus definicijos, kaip galvojama ją vartoti.

Paprastai žodis "herojus" mūsų pasa-
monėje taikomas žmonėms, kurie dominuoja
savo aplinką, žmonėms, kurie kovoja dides-
nes kovas, negu mes sutinkame savo kas-
dieniniame gyvenime. Herojaus asmenyje
skaitytojas indetifikuoja su jo troškimais
ir laimėjimais. Jei jis laimi, skaitytojas
triumfuoja su juo, jei jis pralaimi, skaity-
tojas visvien indetifikuoja su jo platesne ir
gilesne dimensija – jis pralaimi ir kartais
žūsta daug įspūdingiau ir dramatiškiau, negu
tai gyvenime atsitinka.

Kalbėsime apie herojų kaip apie pagrindi-
nį romano ar novelės veikėją. Iš tikrųjų
nebūtinai pagrindinį veikėją – jų gali būti
keli. Jie gali būti mažos, paprastos, pilkos
figūros, jie gali būti liguistos fantazijos da-
lis.

Literatūra yra gyvenimo meniška me-
tamorfozė, kurią valdo rašytojo logika,
kiekviename veikale atitinkanti sukurtos ti-
krovės reikalavimams. Herojus yra perso-
nažas, kuris pilniausiai atskleidžia šią ti-
krovę, kuriame lyg prizmėje išsiskiria ryš-
kiausios jos spalvos.

Lyginti ir klasifikuoti herojus yra vi-
sados netikslu. Visos klasifikacijos yra
dirbtinos iš esmės – du romantiški herojai
gali turėti tas pačias aspiracijas, sakykim,
laisvės ir tobulybės troškimą, bėt Musset
Lorenzaccio ir Byrono Child Harold visvien
negali būti suvedami į tą patį tašką. Juos
klasifikuojant reikėtų apkarpyti per daug es-
minių jų bruožų.

Tas pats galioja ir lyginant vienos
epochos personažą su kitos epochos perso-
nažu. Moderniški Hamletai išgyvena savo
norų ir valios konfliktus, bet ne taip, kaip
išgyveno Šekspyro Hamletas – renesanso
sintezė. Jei bekalbant apie herojus mūsų
prozoje, juos skirstysime į grupes, tai be
jokių iliuzijų, kad tai vienintelis ar tikriaus-
ias būdas juos suprasti.

Prozoje charakteriai gali būti anali-
zuojami dvejose kategorijose. Pirmoje ka-
tegorijoje yra žmonės, kurie veda romano
ar novelės veiksmą. Toks yra Stendhalio
"Le Rouge et le Noir" herojus Julien Sorel,
kurio asmenyje oportunistas kovoja su nu-
statytomis visuomenės normomis; toks yra
Hemingway "For whom the Bell Tolls" he-
rojus Robert Jordan, kuris bando suprasti
prasmę per tiesioginį veikimą, bendraujant
su kitais. Abiejų kovos baigiasi tragiškai, bet
skaitytojas žino, kad jie iš tikrųjų nepralai-
mėjo. Pralaimima gyvenime, ne mirtyje.
Gyvenimas šio tipo herojams yra iššaukimas
kovei ir jie pralaimi tada, kai jie nuo jos at-
sitraukia. Kai Sorel viešai kaltina savo tei-
sėjus, o Jordan pasilieka sužeistas sulaukyti
priešą kelioms minutėms, jų veiksmai nepa-
kreipia jų likimo į kitą pusę, bet jie yra lais-
vo pasirinkimo išdava.

Antroje kategorijoje yra personažai,
kurie neveda veiksmo, bet tik reaguoja į ti-

krovę ir dažniausiai yra aplinkos valdomi.
Jie nežiūri į gyvenimą, kaip į iššaukimą ko-
vai, bet kaip į uždavinį, našta, misteriją.
Joseph Conrado "Lord Jim", "Heart of
Darkness" ir kitų romanų herojai žiūri į ti-
krovę, kaip į savotišką, paslaptinę dramą,
kurioje jiems yra skirtos rolės, kurias jie
turi vaidinti, nežinodami tikrosios režiso-
riaus minties.

Saul Bellow komiškai vulgarizuotą sa-
vo aplinką, bando ją atkurti vaizduotėje taip,
kad joje rastų sau vietą ir galų gale lieka
izoliuotas ne tik nuo kitų, bet ir nuo savęs.

Pirmosios kategorijos herojai, jei taip
galima išsireikšti, žaidimu laimi arba pra-
laimi, tuo tarpu antrosios kategorijos hero-
jai praleidžia visą gyvenimą, bandydami
suprasti žaidimo taisykles.

Lietuviškiose romanuose ir novelėse,
kurie yra iš esmės buitiniai, predominuoja
antroji kategorija. Be abejo, yra išimčių –
aplinką bando dominuoti Ramono Kreivėnas,
ją ignoruoja ar savaip interpretuoja Krėvės
Lapinas, ją bando manipuliuoti Barėno Ga-
siūnas. Tik jų yra mažuma.

Didžioji dalis sutinkamų herojų negali
pakilti aukščiau jų gyvenamos tikrovės, retai
jie bando ieškoti transcendencijos idėjose ar
veiksmuose ir dažniausiai ginasi nuo gyveni-
mo, vietoj jį pulti. Todėl mūsų literatūroje
ir nėra herojų, kurių idealizmas, aistros,
ambicijos sukrėtę jų gyvenamą pasaulį iš
pamatų.

Mes dar neturime nieko panašaus į
Cervanteso Don Kichotą, Dostojevskio Ivan
Karamazovą ar Melville Captain Ahab. Prie-
žasčių tam yra daug, ir pagrindinės yra pa-
prastos.

Didieji prozos personažai dažniausiai
išskyla veikaluose, kurių atkurta aplinka yra
stabili, su aiškiais socialinėmis struktū-
romis. Balzako 19 šimtmečio Prancūzijos
provincija ar Faulknerio Amerikos pietinės
valstybės iškelia personažus, gyvenančius
įtampoje tarp individualizmo ir socialinės
aplinkos nerašytų įstatymų.

Proza klesti ten, kur gerai sucemen-
tuota ir senomis tradicijomis pagrįsta vidu-
rinioji klasė. Tuo tarpu Lietuvos nepriklau-
somybės laikais turėjome prozoje romantišką
ar naturalistinį kaimą, dažniausiai nos-
talgijos nudažytą beveik legendų spalvom.
Mūsų visuomenė dar ieškojo savo formų.
Tada atėjo egzilės periodas. Lagerių ir ap-
kasų fone tikrovė buvo fragmentacija ir ne-
pastovumas. Pavergtoje Lietuvoje tikrovei
buvo uždėti komunistinio režimo varžtai ir
ir proza "socialistinio realizmo" formulės.

Egzilų kūriniuose naujuose kraštuose
fone iškilo blaškymasis tarp praeities ir da-
barties formų ir bandymas iš jų suklijuoti
naujas vertybių skales. Tikrovė, iš kurios
išaugo mūsų proza, buvo ne vientisa, bet
fragmentuota ir jos veikėjams tenka daugiau-
sia nuo jos gintis, bandyti išlikti jos nesu-
triuškintiems, nuo jos bėgti į iliuzijas arba
bandyti ją suprasti. Iš jos ir išplaukia trys
pagrindiniai herojaus prototipai.

GAMTOS PRIMITYVŲ VAIKAI

Daug jau kalbėta apie lietuvių rašytojų
nuolatinį grįžimą į lūšnelę samanotą. Daug
rašyta, kaip toje lūšnelėje rašytojai neranda
naujų temų, neturi platesnio horizonto, ne-
ieško moderniškų idėjų ir t. t.

Iš tikrųjų literatūros kritikoje klaus-
mas nėra keliamas, apie ką rašytojas rašo,
bet kiek jautriai jis išgyvena vaizduojamą
tikrovę. Mūsų prozaikai Žemaitė ar Krėvė,
Andriūšis ar Katiliškis yra sugebėję sukurti
personažus, kurie yra nepalyginamai gyves-
ni už visą eilę personažų mūsų vadinamuose
"moderniškuose" pseudopsichologiniuose
romanuose.

Gamtos vaikai dažnai yra patys gamtos
dalimi. Pulgio Andriūšio "Anoj pusėj ežero"
sutinkame žmogų, kuris taip ilgai gyveno pa-
kalnėje, užgoštas aukštų varnalėšų, kad jis
pats primena augalą, kurį negalima išivaiz-
duoti augantį kitoje vietoje. Tokių žmonių
egzistencija yra labai panaši į beržų ir ąlo-
brelių ir paežerio švendrių. Joje nėra kon-
fliktų ir evoliucijos. Andriūšis žiūri į juos
taip, kaip į gamtą per padidinamąjį stiklą,
pastebėdamas veidus, kuriuose šypsos kiek-
viena raukšlė daugiau, negu kas glūdi už vei-
do. Šių žmonių gyvenimas teka besikeičian-
čių sezonų ritmu ir galas ateina tyliai, kaip
užsidaro prinokusi žirnio ankštis.

Katiliškio "Užuovėjos" ūkininkas žino,
kad jo žemėje nėra nė vienos pėdos, kurios
nebūtų tūkstančiais kartų palietęs jo šešėlis.
"Miškais ateina ruduo" herojus Tilius jau
statomas į daug gilesnį žmogišką konfliktą
tarp dviejų moterų ir dviejų meilės formų,
bet ir čia jo egzistencija sutapatinama su
gamtoje sugriaunama tvarka. Tiliaus asme-
nybė lūžta taip, kaip žmonės išdrasko mišką
ir bando nusaušinti liūnus. Baltušio "Parduo-
tose vasarose", kurioje turėtų pirmoje eilė-
je iškilti klasių kova, herojus piemuo irgi
subordinuotas tai arimų ir rudens darganų
prizmei, per kurią autorius mato jo visą
būtį. Šiandien, kai klasių kova nebekeliama
į pirmą planą, gamtos vaikai kovoja su me-
chanizacija, ardančią mišką ir žemės veidą.

Ko nori gamtos vaikai, tie ūkininkai,
mylintys kiekvieną žemės grumstą? Laimės,
kuri yra paprasta ir nekomplikuota.

BUS DAUGIAU

jeigu...

Jeigu mažytė apvali aguonos galva
(rudenėjančiam lauke – sklindina gyvų sėklių)
pasikartoja
obuolio ir žemės apvalume
(koki dalgą žemė išleis
šaltoj galaktikoj – vienąsyk
per saulės patekėjimą?)...
Jei voratinklį
pamėgdžioja
šešėliškas mūsų gatvių tinklas...
Jei lango šerkšne –
eglių, elnių ir lėlių linijos...
Jei tavo lūpose –
paukščio balsas
ir žuvies nebylumas...
Kokiam medyje
išrašytas tavo ilgesys?
Kokiu debesiu – kokia upe? –
nuteka
tau duotas laikas?

JANINA
DEGUTYTĖ

PRIEŠ 50 METŲ

P. LELIS

Pradėjęs rašyti į NL tokiu pavadinimu atsiminimus 1968 m., dar Kardeliui gyvenant, maniau "truputį praskleisti 1915-1919 metų laikotarpio uždangą ir parodyti keletą matytų vaizdelių, nors ir siaurame akvratyje", (NL, 68. X. 23). Tie mano atsiminimai buvo atspausdinti keturiuose NL numeriuose ir baigti, bet vėliau, naujo redaktorius R. E. Maziliausko padrąsintas, rašiau ir toliau tuo pat pavadinimu, nors ir nebebuvo "prieš 50 metų". Iki šiol atspausdinti aprašymai liečia 1915-1931 metų laikotarpį. Pradėjęs lankyti mokyklą 1910 m., dar daug įvykių prisimenu, tai bandysiu praplėsti savo užrašus iki "prieš 60 metų", parodydamas irgi iš "siauro akiračio", kaip gyvenau "po carizmo jungu".

KAIMAS IR ŽMONĖS

Mano gimtasis kaimas Skaistgiriai yra maždaug pusiaukelėje tarp Panevėžio ir Pušaloto, prie Lėvens upės. Caro laikais vadinosi "derevnia Skaistogiris, Moldočanskaja volost, Poneviežskij ujezd". Nežinau, kokiais sumetimais valsčių raštinės būdavo ne miestelyje, bet artimiausiame kaime. Maldučionių kaimas yra prie pat Pušaloto.

Mūsų kaime buvo dvylika ūkininkų ir dešimtys gritelninkų. Keturi ūkininkai – Paškevičius, Michelevičius, Titas ir Petroliušas – vadinosi "karališki". Jie buvo kilę iš bajoriško luomo, turėjo stamblius ūkius – pirmieji du po 80 desincinų, kiti po 40. Jų protėviai nėjo baudžiavon ir jie nemokėjo "vykupnų".

Kiti aštuoni ūkininkai vadinosi "krepostnavi" (krepostnoi reiškia pritvirtintas). Iš jų keturi turėjo po 20 desincinų, o likusieji po 10 ir po 5 desincinas. Šių ūkininkų protėviai ėjo baudžiavon ir, gavę iš dvaro dubas (po baudžiavos panaikinimo), buvo pririšti prie tos žemės "vykupnais", t. y., išperkama mokesčiais.

Tėvas pasakojo, kad jo senelių ir kitus baudžiauninkus mūsų dvarininkas Jasinskis išlošęs kortomis iš Auriliškių dvarininko (prie Pumpėnų) ir apgyvendinęs juos šiame kaime. "Karališkų" dvi šeimos namuose kalbėjo len-

PLK. A. MICHELEVIČIAUS KAPAS LENKIJOSJE

JONIŠKĖLIO MIRTIES BATALIONO KARININKAI. STOVI ANTRAS IŠ KAIRĖS – A. MICHELEVIČIUS

kiškai. Michelevičius (pulkininko tėvas) juokdavosi, kaip Petroliušas kalbėjo lenkiškai: "Kartofli to kartofli, ale bulbenoki to takie vielki".

Gritelnikai turėjo tik daržą, grįčią, klėtę ir tvartelį – jie buvo kaimo proletarai. Pragyveno, dirbdami padieniai pas ūkininkus, tarnaudami arba iš savo amato – kalviai, račiai, staliai, batsiuvis ir t. t. Siuvėjas skaitėsi aukštesnio laipsnio amatininkas. Jis ėjo per žmones su siuvama mašina, gyvendavo seklyčioje savaite ar dvi, kol apsiūdavo visą šeimą.

Abejose kaimo pusėse, už kilometro buvo dvarai. Minėtas Jasinskio dvaras, kur kaimas ėjo baudžiavon, buvo vedamas labai tvarkingai ir kultūringai. Laukai buvo gražiai išdirbti. Kai važiuodavom pro to dvaro centrą į žvyrynus kelių taisymo metu, tai užpuldavo dideli šunys. Tėvas Jasinskis su kaimiečiais ryšių nepalaikė, nes kaimas visą laiką bylinėjosi su juo dėl servitutų. Nepriklausomybės metu sūnus Stasys palaikė korektiškus santykius ir bendravo su ūkininkais.

Bolševikų laikais, man būnant Kelių skyriaus viršininku, jį priėmiau tarnybon kelių meistrui ir paskyriau į Subačiaus valsčių, manydamas, kad jo ten niekas nepažins, bet iš mūsų krašto kilęs Ničiūnų Stasiūnas, įėjęs į valsčių ir jį pamatęs, sako: "O ką tu čia, Jasinskai, veiki". Tas išsigando, bet niekas to neišdavė. Išvežimų metu jis man skambina naktį telefonu į butą: "Draugas viršininke, ką man dabar daryti, žmoną ir vaikus dvare suėmė, ar man pasiduoti ar ne?" Sakau: "Eik pareigas kaip ėjęs, Jūsų niekas nelies". Bet jis visgi pasidavė NKVD ir Sibire žuvo.

Nuo kaimo į Panevėžio pusę buvo Montvidavo dvaras (vėliau Montvidai) – Aleknavičienės. Ji turėjo sūnų Petrą ir dvi dukteris. Čia jau kitokio tipo, sakytum, Adomo Mickevičiaus dvaras – gente lituanus. Jie ir sakėsi, kad kilę iš Gedimino sūnaus Montvido giminės.

Pati ponija buvo gera gydytoja, kad ir ne diplomuota. Visi ligonys ėjo pas ją, ir ji visiems padėjo. Atsimenu, 1910 m. mano mažą sesutę sunkiai sirgo – ji buvo tik vienu metų amžiaus. Vežė ją į Panevėžį pas dak-

tarus, bet jie nieko nepadėjo, tai motina sakė: "Dar paskutinė viltis Aleknavičienė". Ji nusinešė mergaitę į dvarą ir Aleknavičienė ištyrusi davė tokių vaistų, kad mergaitė pradėjo taisyti, pagijo ir dar šiandien tebegyvena ir turi du sūnus daktarus (A. Knystautienė – Montrealyje).

Gimnazistais būdami lankydavom dvarą "ant arbatos". Ponia mėgdavo kalbėti apie Mickevičių, Sienkevičių, Kraševskį kaip lietuvių patriotus ir vienytojus. Jos sūnus Petras buvo baigęs Krokovoje teisę, bet gyveno apleistame dvare neva ūkį vesdamas. Jis mielai patarnaudavo ūkininkams, surašant testamentus, prašymus.

Vienas apysenis ūkininkas, apsivedęs jaunesnę moterį, po pusės metų mirė, tai mūsų juristas, rašant testamentą klausia: "Ar buvot pasivaikę?" Jis tiek lietuvių kalbą temokėjo. Kai 1919 m. Joniškelyje organizavo lietuvių batalijoną, jis tuoj prisidėjo. Parjodavo į namus gražia karininko uniforma apsirengęs, gyrėsi, kad jis ten štabo viršininkas. Iš tikro buvo tik karo valdininku karo reikalams. Vėliau jis apsivedė, bet jo seserys liko panos. 1941 m. visa šeima buvo išvežta Sibiran – senutę gydytoją su kėde išnešė į sunkvežimį.

Caro laikais mūsų kaimo gyventojai buvo beraščiai, išskyrus du, tris ūkininkus, kurie buvo baigę rusų mokyklas ir mokėjo rusiškai, lenkiškai, o Michelevičius ir vokiškai, nes jis mokėsi Mintaujoj. Mano tėvas buvo baigęs Pušaloto "narodną", pasidarė kaimo "advokatu" – jis rašė prašymus, laiškus ir patarinėjo bylų reikalais. Pas mus ateidavo lietuviški laikraščiai Vilniaus Žinios, Lietuvos Ūkininkas, Artojas.

Tėvas turėjo daug ryšių su Mintauja, kur gyveno jo du broliai, tai parveždavo iš ten ir lietuviškų knygų. Motina, sėdėdama prie ratalio, prašydavo, kad aš jai paskaityčiau. Atsimenu 1912 m. skaičiau jai apie "Titaniko nuskendimą", "Čenstakavos apgynimą" ir kt. Tėvo brolis Antanas, lankęs Mintaujos gimnaziją (kartu su A. Smetona), vėliau išvyko Amerikon ir ten įsteigė "Naujienas". Kitas brolis Juozas platino J. Bielinio atvežtas knygas ir pirmininkavo lietuvių savišalpos draugijai, kurią jis įsteigė. Jis mirė 1969 m., sulaukęs 104 m. amžiaus.

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODI SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO. KIEKVIENAM NUMERYJE YRA SENIAI PAGARŠĖJĘ MAIKIO SU TĖVŲ PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APŠAKYMU, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik \$ 7.00

KELEIVIO 1971 m. kalendorius \$1.50

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237

Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. Tel.: 366-0500 366-4203

- TAISOME IR DAŽOME AUTO-MAŠINAS.
- ESAME SPECIALISTAI MOTORINIŲ ROGIŲ SAV. G. DESROCHERS

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q. -- ILLE BIZARD, P.Q.
601 St. Jean Road. 459 Cheerier Street.
Tel. 695-3883 Tel. 626-5175

- Parduodami "SCORPION" firmos motorinės rogės.
- Atsitiktiniai ir kapitaliniai auto-mašinių remontai.
- Degalai, tepalai, padangos ir kt.
- Lengvai pasiekiamo greitkelio Nr. 40.

BELLAZZI-LAMY INC.

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai, Izoliacija, Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

TEL. 366-7281

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos (Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

DATOS • VARDAI • ĮYKIAI

• Inž. Valdas Adamkus paskirtas Aplinkos Apsaugos Agentūros penktojo regiono viceadministratoriumi. Šis regionas apima Ilinois, Indiana, Michigan, Minesota, Ohio ir Wisconsin valstijas. Regiono vyr. būstinė yra Chicagoje.

Ši Aplinkos Apsaugos Agentūra (EPA) buvo įkurta šių metų pradžioje ir yra tiesioginiai atsakinga JAV prezidentui už vandens ir oro apsaugą nuo radiacijos, chemikalų ir triukšmo. Joje dirba 6000 tarnautojų, ir biudžetas siekia 2 milijonus dolerių per metus.

BENDRUOMENĖS - SPAUDOS DIENA

Rugsėjo 18-19 d. Tabor farmoj, Sodus, Michigan, JAV ruošiamos ketvirtosios Bendruomenės-Spaudos-Radijo Dienos.

PLB valdybos ruošiamo susitikimo tikslas yra pabendrauti ir rūpimais reikalais pasikalbėti. Bendroji pokalbio tema: "Išėjimo lietuvių kultūrinis, visuomeninis ir politinis pasireiškimas". Ypatingas dėmesys bus kreipiamas į šio pasireiškimo suderinimą JAV.

Numatyti ir atskiri seminarai radijo ir spaudos darbuotojams. Jie, taupant laiką, vyks lygiagrečiai. Juose norima sudaryti progos specialistams išsikalbėti rūpimais klausimais. Radijo ir Spaudos darbuotojai maloniai prašomi iš anksto pranešti ar tų seminarų pageidauja, ar žada juose dalyvauti ir kurie klausimai turėtų būti jų darbotvarkėje keliami.

Nuoširdžiai laukiame

Lietuvių tautodailės parodos

Valstybinio Kanados muzėjaus vadovybė, kurią sudaro direktorius dr. W. E. Taylor, Jr., Etninės Kultūros Studijų Centro direktorė dr. Carmen Roy ir vyriausioji muzėjaus kuratorė Barbara Taylor, birželio 28 dienos posėdyje svarstė lietuvių tautodailės parodos klausimą ir nutarė vietoj anksčiau planuotos vienos parodos surengti dvi. Viena bus kilnojamoji, mažesnės apimties, turės apie 100 eksponatų ir bus surengta 1972 m. sausio mėnesio gale. Ji bus atidaryta Toronte ir kelias per visus didžiuosius Kanados centrus. Otava ją pamatys pabai-goje.

Antroji lietuvių tautodailės paroda bus surengta, kaip jau anksčiau buvo planuota, valstybiniame Kanados muzėjuje folklorinio skyriaus patalpose to skyriaus atidarymo proga. Ši paroda nebus jungiama su kitos tautybės paroda.

Kilnojamoji paroda planą jau patvirtino valstybės sekretoriaus kultūrinio reikalų skyrius. Pirmą kilnojamoji paroda buvo skirta eskimų menui. Ji rado gana platų susidomėjimą. Antroji yra skirta lietuvių tautodailėi. Vėliau seks kitų tautybių parodos.

Visi muzėjaus nuosavybėje esantys lietuvių tautodailės eksponatai jau sukataloguoti. Liepos mėnesio gale bus pradėtos daryti parodai atrinktu eksponatų nuotraukos. Jos nebus spalvotos ir negalės kataloge parodyti tų subtilumų, matomų originaluose — spalvų bei jų derinių žiurstuose, juostose, audiniuose. Tai daroma taupumo sumetimais.

Valstybinio Kanados muzėjaus folkloro skyriaus direktorė laikais padėkojo kiekvienam eksponatų aukotojui 1969 m. rudenį, baigus rinkti tautodailės kūrinius. Šia proga dar kartą Jėkoline duosniesiems tautiečiams bei tautietėms už jautrią lietuviškąją kultūrai, ypač

už Palangos žvejo dukros gintarus, senelės kraičio raštuotus rankšluosčius, austus motulės rankų, kurios jau niekad nebeaus, ir kitus eksponatus. Ačiū visiems už kantrybę, laukiant parodos. Muzėjaus patalpos tebėra remontuojamos. Remontas bus baigtas tik 1973 m. sausio mėnesį, nes nutarta visame pastate įvesti vėsinimo sistemą.

Dr. Marija Ramūnienė

KLB kultūros komisijos pirmininke

Kanados Lietuvių Diena

Tradicinė Kanados Lietuvių Diena šiemet rengiama turistinėje vietoje, netoli garsiojo Niagaros krioklio — St. Catharines, Ont., mieste. Ji įvyks Kanados Padėkos Dienos savaitgalį — spalio 9-10 dienomis. Tai bus iš eilės septynioliktoji Lietuvių Diena ir trečioji St. Catharines mieste. Ją rengia Kanados Lietuvių Bendruomenės St. Catharines apylinkės valdyba, pasitelkusi vietinius visuomenės veikėjus. Tikimasi, kad dalyvaus gausus tautiečių skaičius iš Kanados ir JAV-ų. Užsakyta pakankamai erdvi salė, kad visiems užtektų vietos. Iš viso dabar čia žymiai geriau su salėmis, nes pastaraisiais metais St. Catharines miestas žymiai išaugo. Pastatė visą eilę naujų salių. Lietuvių Dienai paimta salė prie pat didžiojo greitkelio QEW, kad svečiams patogų būtų surasti. Programa dar nėra galutinai nustatyta, nors bendrieji apmatai jau suplanuoti. Be kitko, numatoma istorinė-tautinė paroda, kuri bus atidaryta prieš Lietuviu Dieną, bus įjungta į LD programą ir veiks po LD.

Sudaryta informacinė komisija, kuri rūpinasi, kad Kanados Lietuvių Diena būtų išgarsinta Kanados ir JAV lietuvių spaudoje. Komisijon įeina: Antanas Sukys, Juozas Sarapnickas, Steponas Šekus. Taipgi jau veikia ir kitos komisijos. Inf.

sugestijų bei konkrečių pasiūlymų ir dėl pagrindinės šio susitikimo temos.

Oficiali susitikimo pradžia rugsėjo 18 d., I val. p. p., pabaiga rugsėjo 19 d. vakare.

Prašome apie savo dalyvavimą pranešti iki rugsėjo 1 d. Duomenys reikalingi nakvynių ir maitinimo reikalams tvarkyti. Sugestijų dėl programos laukiame iki rugpiučio 20 d. Už pastangas — iš anksto ačiū.

Visais Ketvirtosios Bendruomenės-Spaudos ir Radijo Dienos reikalais, PLB valdybai pavedus, prašome rašyti jos vykd. vicepirmininkui: 2370 Cantenbury Rd., Cleveland, Ohio 44118, tel. 216-932-9944.

F. VAIČIULIO

ĮPĖD NIAMS

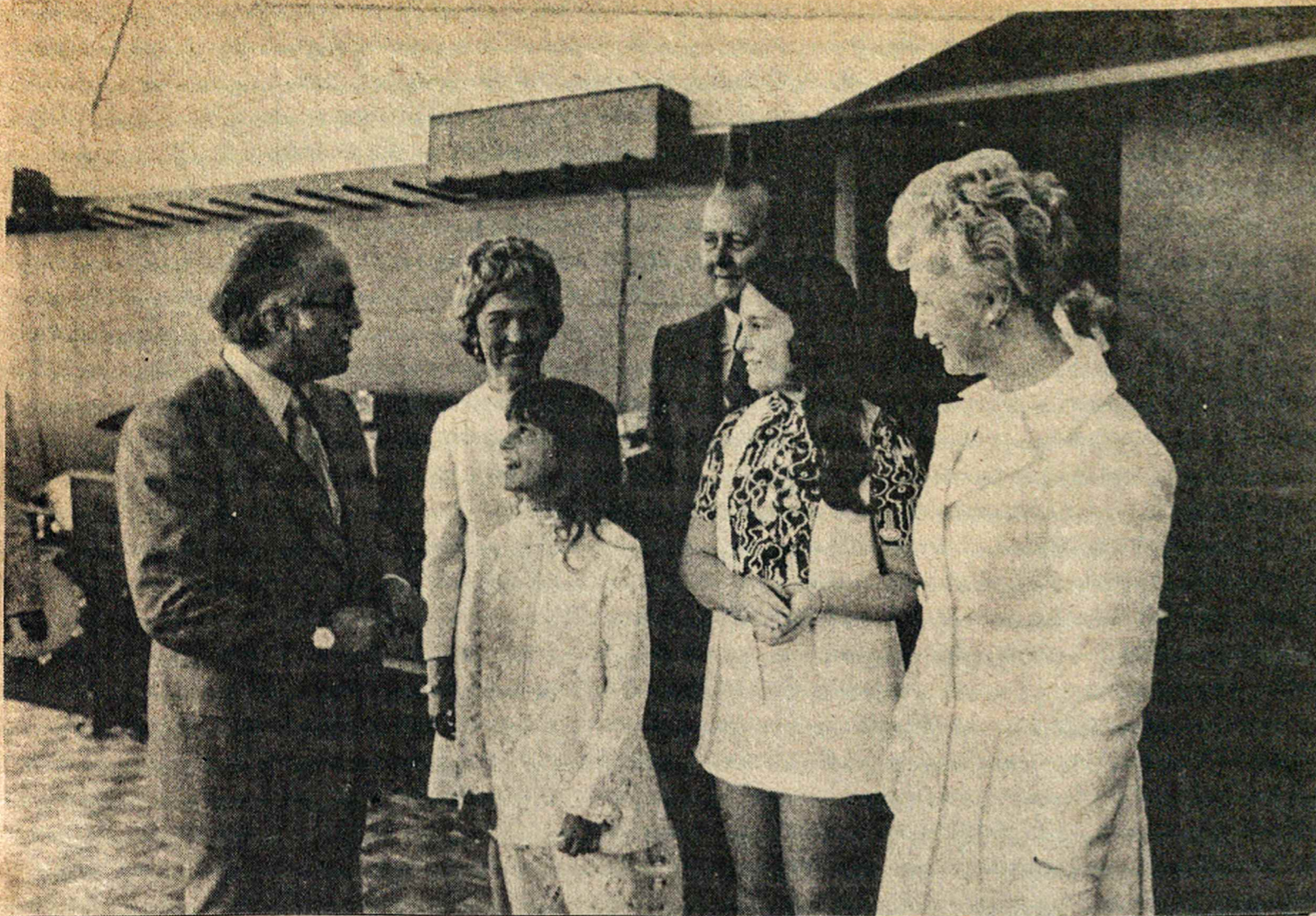
Prieš dvejus metus Pensilvanijos valstijoje mirė Feliksas Vaičiulis. Amerikoje žinomas dar kaip

Felix Wajculos, palikdamas stamboką turta. Yra žinoma, kad jis turėjo brolių Antaną Vaičiulį, kuris buvo žinomas kaip Anthony Vichteles, gyveno ir mirė Philadelphiaje, palikdamas žmoną ir kelis vaikus, kurie turi teisę į dalį palikimo. Taipgi buvęs dar ir brolis Jurgis Vaičiulis, žinomas kaip George Vaichulas, kuris gyveno Baltimorėje ir ten mirė. Gali būti, kad yra likę jo vaikų.

Patys įpėdiniai arba juos žinantieji malonėkite rašyti: Consulate General of Lithuania, 41 West 82nd Street, New York, N. Y. 10024, USA.

STUDIJU
SAVAITĖ

Mokytojų ir jaunimo studijų savaitėje, kuri bus rugpiučio 15-22 d. Dainavoje, skaitys paskaitas St. Barzdukas, prof. A. Sa-

ONTARIO PREKYBOS MINISTRAS ALLAN GROSSMAN PASITINKA MILIJONINĮ LANKYTOJĄ TORONTO MUGĖJE - ONTARIO PLACE

lys, prof. A. Klimas, prof. R. Šilbajoris, dr. H. Nagys, E. Vadapolienė, J. Baublys, Mikaila, R. Černius, rugpiūčio 20 d. bus A. Rinkūno parodomoji pamoka su skaidrėmis ir kortelėmis, o rugpiūčio 21 d. simpoziumas, vadovaujant A. Rinkūnui, tema "Lietuviškos šeimos problemos!"

Šalia mokytojų ir jaunimo studijų savaitės Dainavoj bus tautinių šokių kursai, kuriems vadovaus tautinių šokių žinomos mokytojos J. Matulaitienė ir G. Gobienė. Šių kursų dalyvių tik vakarai bus laisvi ir bendri su mokytojų ir jaunimo studijų savaitės dalyviais. L. T.

KREIPIASI GINTARAS

Nebereikia aiškinti, kokią didelį ir gražų darbą Gintaro ansamblis daro įtemptai dirbdamas, kad lietuvių liaudies muzika, dainą, šokį ir lietuvišką dailių žodį pats gerai išmokyti ir perduoti kitiems. Ne pirmą kartą spaudos

puslapiuose matote įvairių koncertų metu darytas nuotraukas ir gražius spaudos atsiliepimus.

Žiemos sezoną užbaigęs Gintaras įtemptai pradėjo ruošti kelionei į Kanados vakarus - Vancouverį, Edmontoną ir Winnipegą. Tai tolimas kelias, ten laukia lietuviškas jaunimas.

Ansamblio vadovybė ir tėvų komitetas jau seniai darė žygius, kad būtų sudaryta proga Gintarui aplankyti tolimąsias lietuvių kolonijas. Tokia proga atsirado ši pavasari, kai valstybės sekretorius bent dalinai patenkino Gintaro prašymą, pažadėdamas prisidėti prie kelionės išlaidų.

Tikimasi, kad pažadėta parama padengs vieną trečdalį kelionės išlaidų. Kitą trečdalį sumokės Gintaro narių tėvai. O paskutinio ir paties svarbiausio trečdaliao tikimasi iš Gintaro draugų ir rėmėjų.

Tam tikslui sudarytas visuomenės veikėjų ir pačių gintariečių komitetas,

kuriam vadovauja Juozas Šiaučiulis. Be to, į komitetą įeina Algis Jaugelis, Daina Kerbelytė, Algis Lapinas, Irena Lukoševičienė ir Pranas Rudinskas. Komitetas organizuoja didelę loteriją. Pirmieji Gintarui į pagalbą atėjo lietuviai dailininkai, paaukodami ruošiamai loterijai paveikslų. Gintariečių vardu jiems reiškiamė nuosirdžią padėką.

Komitetas išsiuntinės loterijos bilietus. Nuosirdžiai prašome, ateiškite į pagalbą, paaukokite nors kelias valandas savo poilsio, kad šiam gražiam vienetui būtų sudarytos sąlygos ir toliau dirbti. Tegu gintariečių viltys, nukreiptos į jus, išsipildo ir tegu jie žino, kad lietuviška visuomenė juos ne tik scenoje, bet ir jų rūpestyje mato ir remia jų pastangas.

Už išplatintus bilietus pinigus prašome siųsti: Juozui Šiaučiuliui, 6897 Mazarin St., Montreal.

Gintaro vadovai ir tėvų komitetas

toronto

NEATSILIEKA LIETUVIAI

Apie Toronto kosmopolitinę sąrangą ir, jeigu mokykliniai pažymiai yra reikšmingi, apie gyventojų tautinių grupių įtaką ateičiai galima spėti iš aukštesniųjų mokyklų pirmųjų trijų mokinių, baigusiu aukščiausiais pažymiais, sąrašo.

Ne taip seniai Torontas buvo perdėm anglosaksiškas miestas, tačiau dabar tik 44,7 nuoš. mokinių turi anglosaksiškas pavardes. Nuošimtis gali būti žymiai mažesnis, žinant pavadžių iškeitimo eigą.

Lietuviškų pavardžių yra keturios arba 1,14 nuoš., nors Toronte lietuvių gali būti nedaugiau 0,5 nuoš. Itališkų pavardžių tėra 7,6 nuoš., kai mieste italų yra arti 15 nuoš. Gerų mokinių žydų yra nemažiau 7,5 nuoš. lyginant su tik 3 nuoš. žydų gyventojų.

Aukštais pažymiais aukštesniasias mokyklas baigė: Edwin Seputis, Scarlett Heights C.1 - 94,3 nuoš., Alda Usas, Silverthorn C.1 - 87,3 nuoš., Mara Koncis, Thistletown C.1 - 92 nuoš. ir Violetta Poskus, St. Joseph H. S. - 90,3 nuoš. a.

ANGLŲ KALBOS VADOVĖLIAI

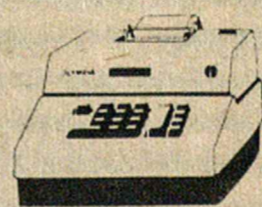
Ontario pilietybės departamentas išleido naujus vadovėlius anglų kalbai mokytis. Vadovėlius paruošė departamento anglų

O L I M P I A S F
raš. mašinėlė su lietuviškais rašmenimis - tik \$69.50.

Elektrinės lietuviškos mašinėlės, skaičiavimo mašinos, kompiuteriai ir kt. Labai laukiamos Lietuvoje ir čia.

Platesnių informacijų teirautis -

SPARTA

J. L. Ciedraitis,
10 Barry Drive
E. Northport, New York 11731
Tel. (516) 757-0055

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuose.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svorų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS - UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 7 vakaro; šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

Baltic Exporting Co. 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALUZA

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA

5½% už depozitus
6% už šėrus (numatoma)
6% už taupymo s-tas
6½% už 1 m. term. dep.
7% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8¼% už mortgičius

Kapitalas virš keturių milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir **MORTGICIUS** pagal valdžios nustatytą normą - 66% įkainoto turto. **VISŲ NARIŲ GYVYBĖ** apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:

pirmadieniais 9.30 - 5 v. p.p.
antradieniais 9.30 - 5 v. p.p.
trečiadieniais 9.30 - 5 v. p.p.
ketvirtadieniais 9.30 - 5 v. p.p.
penktadieniais 9.30 - 8 v. vak.
šeštadieniais 9.00 - 1 v. p.p.
Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais "Talka" uždaryta.

Mokame už:

depozitus 5%
šėrus ir sutaupas 6%
už vienu metų terminuotus indėlius 6½%
ir virš \$10.0000 - 3 metams 7%
Duodame:
asmenines paskolas iš 10%
nekiln. turto paskolas iš 8½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Paroduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas - virš \$2.500.000.

toronto

kalbos kursų mokytojos C. Malik ir J. Rapoport.

Vadovėlių išleista 20 000 egz., ir vadovų mokytojams – du tūkstančiai.

PALAIDOTAS TORONTE

~ Širdies smūgiu mirė savanoris-kūrėjas Petras Baltrukonis Hartforde, Conn. Palaidotas Toronto lietuvių kapinėse, šalia kitų artimųjų.

Velionis priklausė ramovėnams, kurie velionį atitinkamai pagerbė.

čiai Algis Šimkus, Petras Radvila ir jo draugas W. Dievert, kurie aprūpino mus laivais.

Anksti rytą, susėdę į laivus, pirmiesiems saulės spinduliams pasirodžius, plaukėme į lašišų neršto krantus. Po gero pusvalandžio pasiekėme Lasquiti salos krantus. Čia prasidėjo viena iš geriausių žuklių klubo istorijoje.

Klubas dėkoja šeimininkams už gražų priėmimą ir tikisi, kad ateityje tokių išvykų turėsime daugiau. V. S.

vancouver

MEŠKERIOTOJŲ IŠVYKA

Br. Kol. medžiotojų ir meškeriotojų klubo surengta žuvavimo išvyka į Vancouverio salą davė gražių rezultatų. Dviejų dienų laikotarpy sugautos 67 žuvis, tarp 10 ir 20 svarų svorio kiekviena.

Prie pasisekimo daug prisidėjo Port Alberne gyvenantieji mūsų tautie-

sudbury

• LB valdybos pirmoji gegužinė J. Gudriūno vasarvietėje gerai pasisekė. Sporte, šieno piovime lietuviškais dalgiais, premijas laimėjo J. Šleinius ir A. Juozapavičius.

• Kazimieras ir Elena Šviežikai prie gražaus ir ramaus, žuvingo Straton ežero nusipirko vasarvietę ir pasistatė gražų vasarnamį.

ŽEMELAPIS NEMOKAMAI

Taip, nemokamai. Tai sieninis Lietuvos žemėlapis, spausdintas keturiomis spalvomis, 24" x 20" formato.

Žemėlapyje sužymėti Lietuvos ežerai ir upės, miškai, miestai, miesteliai ir mažesnės gyvenvietės. Kiekviename lietuvių bute toks žemėlapis yra reikalingas ir būtinas, ypač ten, kur auga jauni lietuviukai – juk jiems ne tik reikalinga, bet ir smalsu smulkiau susipažinti su savo tėvų krašto geografija.

"Nepirklausoma Lietuva" šita spalvota Lietuvos žemėlapi

nemokamai išsiųs visiems naujiems laikraščio prenumeratoriams arba tiems, kurie suras naują NL prenumeratorių ir atsiųs prenumeratos mokesį.

Vadinasi, nemokamai gauti Lietuvos žemėlapi iš tiesų nėra sunku. Pakanka tik pakalbinti savo kaimyną laikraštį užsiprenumeruoti, atsiųsti prenumeratos mokesį, o mes bematant Jums išsiųsime žemėlapi.

Pasinaudokitė čia spausdinama anketa:

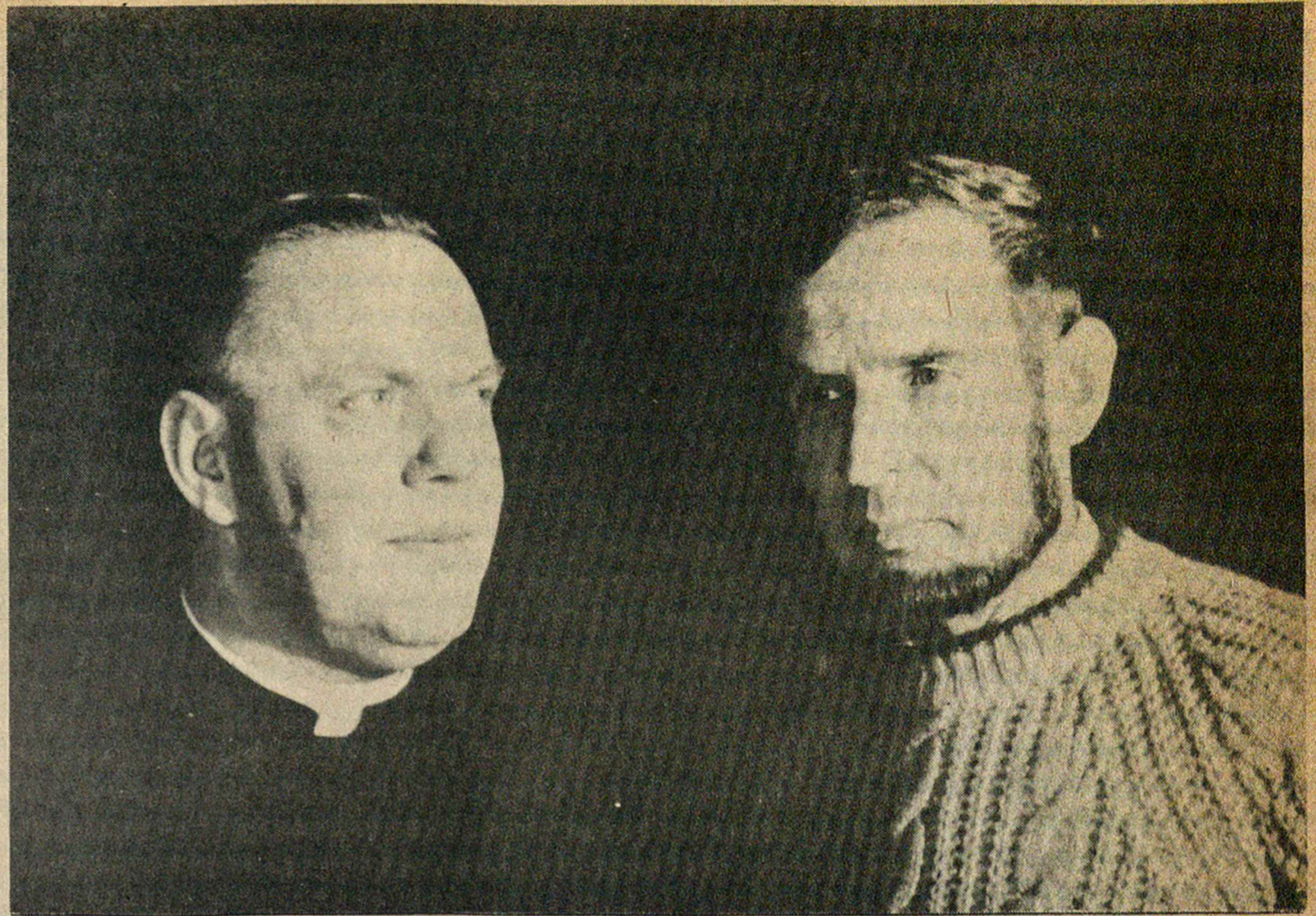
NL administracijai,
Nepriklausoma Lietuva
7722 George Street,
La Salle 690, Que.,
Canada.

Prašau man siuntinėti Nepriklausomą Lietuvą šiuo adresu:

Keturių spalvų Lietuvos žemėlapi prašau išsiųsti šiuo adresu:

Pridedu \$..... kaip 12 mėnesių prenumeratos mokesį.

Metinė NL prenumerata: Kanadoje \$7.50, kitur \$8.00.
Remėjo prenumerata \$ 12.00.

ŠV. JONO KRIKŠTYTOJO BAŽNYČIOS KLEBONAS KUN. PETRAS AŽUBALIS, BESIRUOŠIAS NAUJOS BAŽNYČIOS IR SENELIŲ NAMŲ STATYBAI, SU SKULPTORIUMI JUOZU BAKIU, IŠGRAŽINUSIU SENĄJĄ BAŽNYČIA.

• NL nuolatinių skaitytojų ir rėmėjų Augustino ir Viktorijos dukra Violeta Jasiūnaitė, turinti kalbų mokslų magistro laipsnį, dirbanti Edmontono universitete, susituokė su dr. Metro Gulutsan sūnumi William Gulutsan. Vestuvės įvyko liepos 2 d. Saint Josaphat katedroje, Edmonton, Alberta. Jaunai intelektualų šeimai laimės šeimos gyvenime.

• Petras Jutelis aplankė Chicagą ir dalyvavo dainų šventėje.

• Albinas, Elena Pajedai ir sūnus Rimas iš Chicagos aplankė J. A. Kručius ir kitus pažįstamus Kanadoje.

• Buvęs Sudburio gyventojas Petras Mikštas su žmona iš Detroito aplankė savo brolių ir pažįstamus.

• Petras Jutelis dalyvavo ketvirtojo Amerikos ir Kanados lietuvių dainų šventėje Chicagoje. Iš ten nuvyko į Vakarų Kanados lietuvių dieną Calgary ir pamatė "Calgary Stampede" kovbojų žaidimus. P. Jutelis, vienintėlis iš Sudburio lietuvių kolonijos, yra dalyvavęs visose buvusiose Lietuvių Dienose Kanadoje, pirmasis iš kolonijos įnešęs į Kanados Lietuvių Fondą 300 dol., didelis lietuviškos spaudos mylėtojas ir rėmėjas.

• Ona Stepšienė su 2 vaikais išvyko į Suvalkų

trikampį Lenkijoje aplankyti savo tėvų ir praleisti atostogas.

• Alfonsas Grigutis, Antanas Bruškys, Jonas Remekis, Juozas Glizickas ir kt. mėgsta ir pasižymėjo "Shuffle board" žaidimuose, yra net laimėję premijas ir nugalėję aukštos klasės kitataučius žaidėjus. Šiam sporte pirmauja Alfonsas Grigutis.

• Silvijai Martinkutei išvykus atostogų, tautinių šokių pamokos Ramunėlės grupės šokėjams nevyksta.

st.catharines

LANKĖSI LIETUVOJE

Vienas tautietis po apsilankymo Lietuvoje vaizdžiai papasakojo savo kelionės išpūdžius, kurių atsiradogana daug. Patriotizmas Lietuvoje tebėra kaip buvęs ir gal net dar didesnis. Komunistas ar ne, visi vienodai rodo savo ištikimybę Lietuvai. Ypač tas ryškus jaunimo tarpe. Antirusiškumas, atrodo, jau bus persvėręs politinį įsitikinimą, nors komunistai, esą pareigose, turi rodyti ką kitą, bet tai visiems esą suprantama.

Bažnyčioje, bent tame miestuke, kuriame tas tautietis ilgiausia išbuvo, kiekvieną sekmadienį pilna žmonių, bet kunigas ir patarnautojai verčiasi labai sunkiai dėl didelių mokesčių.

Tas tautietis Lietuvą buvo palikęs dar gerokai

prieš karą. Nors statyba gana pažengusi, bet vargo matėsi dar daugiau kaip anais laikais. Net mokytojai gauna juokingai mažai. Beveik pusę mėnesio algos reikia užmokėti už porą batukų. Kor.

LIETUVIŲ DIENOS REIKALU

Įvyko vėl pasitarimas, dalyvaujant ir G. Breichmanui, Krašto valdybos atstovui jaunimo reikalams. Nutarta, kad įvyks ir jaunimo suvažiavimas. Susipažinimo vakaras bus atskiroje salėje, o simpoziumas Brocko universitete. Kor.

montreal

PELNINGAS DRAUDIMAS

Kvebeko sveikatos draudimo valdyba numato šiuos finansinius metus, kurie baigsis 1972 m. kovos 1 d., baigti su 69 tūkst. dol. pertekliumi.

Numatyta 195,1 mil. dol. pajamų iš apdraustųjų įmokų, 156,1 mil. dol. pajamų iš federalinės vyriausybės ir 1,2 mil. dol. iš kitų šaltinių.

Numatyta turėti 352,3 mil. dol. išlaidų, iš kurių 19,2 mil. dol. tenka administracijai.

PASVEIKO

A. Urbanaviečienė, NL talkininkė, po sėkmingos operacijos Reddy Memorial ligoninėje grįžo į namus.

NEMOKAMI VERTĖJAI

Kvebeko teisingumo departamentas praneša, kad kiekvienas asmuo, iššauktas į teismą Montrealyje ir negalintis pakankamai išsireikšti anglų ar prancūzų kalba, turi teisę į nemokamą vertėją. Teismų sekretoriam pageidaujant, vertėjai bus parūpinami ir Montrealio apskrities teismams.

Vertėjus tikrins Teismo teisėjų sąjunga. Vertėjai rūpinsis, kad kaltinamiesiems, kaltintojams ir liudininkams visa bylos procedūra būtų smulkmeniškai išaiškinta ir išversta. Vertėjų patarnavimais taip pat galės pasinaudoti neapmokami advokatai kalėjimuose ir atitinkamuose sveikatos tikrinimuose.

Asmenys, kurie nori pasinaudoti nemokamais vertėjais, prašomi kreiptis į teismo raštinę.

SUSIŽEIDĖ VYT. KUDŽMA

Vytautas Kudžma krisdamas susižeidė — jam nulūžo ranka.

IŠVYKO EUROPON

Antanas Keturka išvyko Europą kur žada praleisti apie mėnesį laiko. Europoje Antanas Keturka numato susitikti su kitu jaunu montrealiečiu Kazimieru Barteška, kuris į Europą išvyko prieš aštuonnetą mėnesių. Ilgesnį lai-

ką praleidęs Portugalijoje ir Ispanijoje, K. Barteška, nepatikrintomis žiniomis šiuo metu esąs Graikijoje.

PERSIKĖLĖ Į HALIFAKSĄ

Viktoras Rupšys, Shell bendrovėje dirbantis inžinierius, dviem metams perkeltas dirbti į Halifaksą.

PERSIKĖLĖ Į LA SALLE

Ona Voroninkaitienė parduovė savo senosius namus ir persikėlė gyventi į La Salle, kur Centralės gatvėje įsigijo namus. O. Voroninkaitienė yra žinomo Adams restorano savininkė.

H. NAGYS CHICAGOJE

Dr. H. Nagys atostogų metu svečiuojasi pas tėvus ir gimines Chicagoje.

Birutė Nagienė lankosi indėnų gyvenvietėse, kur ji patars, kaip atkurti tradicinius indėnų liaudies šokius.

LANKĖSI IŠ NEW YORKO

F. ir A. Jasaičiai su dukrele dalį savo vasaros atostogų praleido Montrealio lietuvių vasarvietėje Dainavoje.

Prieš ištekėdama F. Sidaravičiūtė-Jasaitienė gyveno Montrealyje.

GRĮŽO KELIAUNINKĖS

Keturios jaunos Montrealio gintarietės — Daina Kerbelytė, Rasa Lukoševičiūtė, Rūta Pocauskaitė

DEŠINĖJE — ROMAS BUKAUSKAS SU EŽERŲ FORELĖMIS

ir Rūta Rudzinskaitė — kupinos išpūdžių grįžo po trijų savaičių kelionės Vakarų Europoje.

Jaunosios keliauninkės buvo prisijungusios prie skautų ir Toronto Gintaro tautinių šokių grupės ekskursijos, kuri aplankė Londoną, Paryžių, Veneciją, Austriją ir tarptautinę skautų stovyklą bei FB Studijų savaitę Vak. Vokietijoje.

APIPLĖŠĖ LIETUVUS

Iš Dainavos vasarvietės grįžę Ieva ir Kostas Andriuškevičiai savo namus rado apiplėštus.

IŠVYKO M. ZUBIENĖ

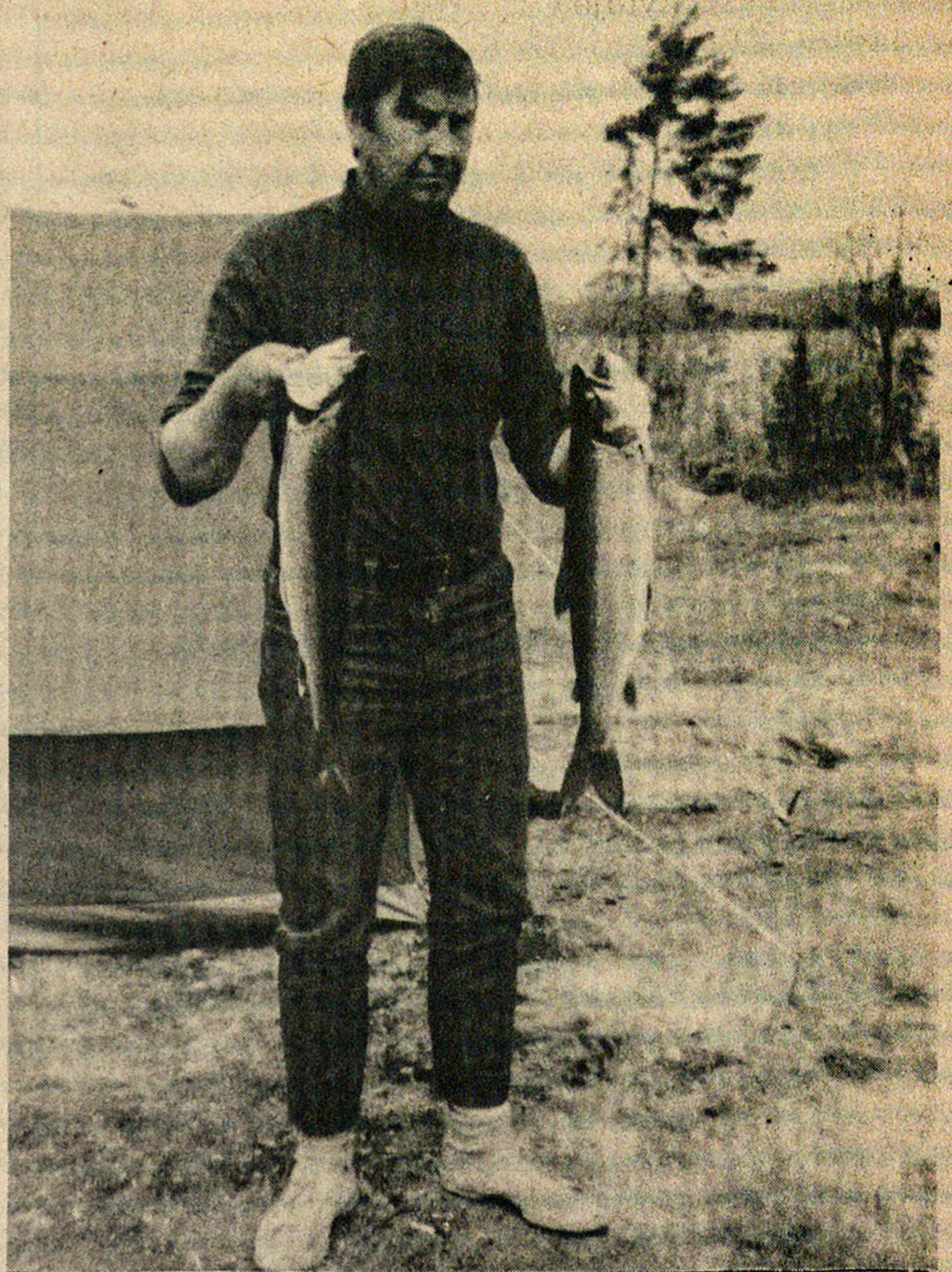
Praeitą savaitę Lietuvos aplankyti išvyko M. Zubienė su dukra. Po viešnagės Zubaitė vyks į Torontą studijuoti, o M. Zubienė vyks į Fidži salas kurtis, kur jos vyras Vytautas Zubas Kanados vyriausybės paskirtas patarėju prie Fidži vyriausybės statybos departamento.

LIGONIAI

Reddy Memorial ligoninėje, dr. A. S. Popieraičio priežiūroje, gydomas kun. J. Bobinas.

Toje pačioje ligoninėje dr. A. S. Popieraitis operavo Pr. Vapšį.

Lachinės ligoninėje gydėsi Borisas Jaunius ir jo dukterė Nijolė.

LASALLE AUTOMOBILE INC.

BRONX PARK GARAGE

7635, boul. LASALLE

366-7818

Tel. 365-3364

- DEMON
- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président

- išorės taisymas
 - dažymas
 - ratų derinimas
 - kiti remontai
- De La Verendrye Blvd.
LASALLE, QUÉBEC

ATLIEKAMI ĮVAIRŲS MŪRINIMO DARBAI IR VIŠKERIOPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING). VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBECO.

M. Krauza

10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS

SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS

TEL. 525-8971.

T. Laurinaitis

ĮVAIRIOS PROGOS

Jetté & Frères

Hydro - Quebec atstovas,

40
Tik Cascade
apmokate mėnesinę
elektros sąskaitą.

60

40

60

60

60

1.75
par mėn.
per month

40

2.25
par mėn.
per month

60

Visi kiti vandentiekio ir šildymo
taisymai ir nauji įrenginiai. Taip
pat gazinių priemonių pardavimas
ir įrengimas. Veltui įkainavimas.

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktorius.

140-2e AVENUE - 366-0330

MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPOS JONINIŲ LAUŽO METU VAIDINTAS VAIZDELIS PAPANČIO ŽIEDAS.
A. KALVAIČIO NUOTRAUKOJE — A. MYLĖ, R. TEKUTYTĖ IR B. BAGDŽIŪNAS.

Dr. J. Frison, B. Sc., D. C.

Chiropraktikas

1202 St. Joseph Blvd. East
Montreal (kampus de la Roche).
Tel.: 523-3525

Atdara: nuo 9 iki 1 val. ir nuo 4 iki 9 val. vak.

Dr. E. Andrukaitis

832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'ASSOMPTION BLVD.
MONTREAL,
TEL. 255-3535

Dr. A. O. Jaugelienė

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A. S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

ADVOKATAS

J. P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

Sun Life Building, Suite 2001.
Tel. 866-1359.

ADVOKATAS

R. J. Išganaitis, BA, BCL

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.

Tel: 842-1126, namų 674-7038

ADVOKATAS

B. K. Schneider, BA, BCL

DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W.
SUITE 1616

PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Tel. 769-2941

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

NIXONAS LANKYSIS KINIJOJE

ATKELTA IŠ 1 PSL.

nijos ekonominę jėgą", Nixonas, be abejo, galvojo ir apie tą milžinišką, milijonus dolerių apyvartos siekiančią prekybą tarp Kinijos ir Kanados, Britanijos, Vak. Vokietijos, Prancūzijos bei kitų valstybių, o Amerika dėl buvusios savo politikos iš tos vis augančios prekybos yra išjungta ...

Noras ir net skubus reikalas užbaigti karą Nixonui, aišku, buvo kitas svarbus akstinas. Amerikos visuomenėj nusistatymas prieš karą Vietname vis auga. Kažin ar Nixonas šiandien galėtų taip drąsiai kalbėti "tylinčios daugumos" vardu, nes karu bodisi įvairių partijų, amžiaus, šitikinimų amerikiečių. O JAV, nežiūrint visokių jom daromų dažnai net labai teisingų ir taiklių priekaištų, vis dėlto dar yra tokia demokratiška valstybė, prieš kurios viešosios opinijos dominuojantį balsą negalėtų valdyti joks prezidentas. Nixonas per geras politikas, kad to nežinotų ir nejaustų. Kad Nixono Pekingo vizitas tiesiogiai rištinas su karo nutraukimu Vietname akivaizdu, o Hanojus jau spėjo paskelbti, kad vizito tikslas tėra ardyti komunistų vienybę ir kad, reikalui esant, š. Vietnamas karą tęs vienas, be Kinijos talkos ...

Savo būsimuoju vizitu Nixonas Mao Kinijai suteikia didžiosios galybės statusą, kas suprantamai ke-

lia rūpesčio Rusijai, kuri kiekvieną nors ir mažiau siau Vašingtono-Pekingo suartėjimą turi vertinti labai jautriai. Manoma, kad Kremlui sunku įsivaizduoti dviejų frontų karą: prieš Vakarus ir prieš Kiniją. Todėl Kremlius tarptautiniuose santykiuose gali būti sukalbamesnis, nors iš savo satelitų ir reikalaus didesnio drausmingumo bei paklusnumo Maskvai. Griežtėjantis režimas Sovietų S-gos viduje gali dar labiau sugriežtėti.

Diplomatiškai painiausias Vašingtonui, be abejo, bus Taivano klausimas. Nixonas pareiškė, kad "Mūsų pastangos siekti naujų santykių su Kinijos Liaudies Respublika neis mūsų senų draugų sąskaita". Vienas iš seniausių dar gyvų JAV draugų ir yra Čiankaiškas, tačiau idėja, kad jis atstovauja 750 milijonų kiniečių yra ir visuomet buvo tik juridinė fikcija. Dargi prieš Japonijos-Kinijos karą Čiankaiškas šalies niekadoms nevaldė demokratiškai išrinktas, bet tik savo karių jėgų remiamas. Jo režimas Kinijoje buvo koruptuotas, jo valdininkai tarp savęs varžėsi kyšininkavimu - ir tai, be abejo, buvo viena priežasčių, kodėl nuskurdę Mao komunistai taip, palyginti, lengvai nugalėjo amerikiečių dosniai remiamą Čiankaišką.

Šiandieną Čiankaiškas valdo 12 milijonų gyventojų Taivano salą, kurios ekonomija klesti, gyventojų gyvenimo lygis yra, palyginti su kitais Azijos kraš-

tais, aukštas, o 400 tūkst. vyrų Čiankaišeko kariuomenė yra drausminga, gerai paruošta ir puikiai moderniškai apginkluota.

Nacionalistinė Kinijos vyriausybė, atseit, Čiankaišeko valdžia Taivane, dabar yra Jungtinių Tautų narys ir JT Saugumo taryboje atstovauja Kiniją. Kinijos Liaudies Respublika, atseit, Mao režimas, JT aplamai nedalyvauja, nors dauguma JT narių pasisako už Kinijos priėmimą, tačiau JAV, pasinaudamos savo veto teise, priėmimą iki šiol sulaukydavo. Užmezgusi santykius su Pekingiu, Amerika to ateityje nebegalės daryti. Kas gi atsitiks su Taivanu? Stebėtojų nuomone, būsianti surasta formulė, kuria Saugumo taryboj Čiankaišeko atstovą pakels Mao atstovas, o Jungtinėse Tautose Čiankaišeko atstovas pasiliks, bet atstovaus Taivaną, o ne Kiniją.

Žinoma, kad Čiankaiškas yra Amerikos "senas draugas", bet politikoje senos ir betkokios draugystės labai lanksčios sąvokos. Mažieji išsilaiko, kai jie niekam neužkliūva, atseit, nesužadina didžiųjų aptetito. Kita jau realinė mažųjų galimybė išsilaikyti yra tada, kai jie su didžiuoju suranda bendrų interesų, kurie didįjį skatina mažąjį ginti ir globoti. O tokių bendrų interesų Taivanas su JAV vis dėlto turi. Štai, JAV 7 karo laivynas patruliuoja Taivano sąsiauriu, pačiame Taivane yra dvi JAV kariuomenės bazės, o Time žurnalo nuomone, ame-

Kanados lietuvių skautų suorganizuotoje ekskursijoje po Europą dalyvauja 180 asmenų. Visi ekskursantai suskirstyti į keturias grupes. Čia grupė B nusifotografavusi prie Versalio rūmų Prancūzijoje. Grupės vadovas A. Kuolas.

rikičiai Taivane laiko ir branduolinių raketų... Nuo tokių svarbių strategiškų atramos taškų Pentagonas iš tiesų nenorės atsisakyti, tad bus, matyt, tos "senos draugystės" vardu, Taivai suteikta JAV globa ir apsauga, bet tai jau bus "dviejų Kinijų" politika...

montreal

ATOSTOGAUJA MAINE

Vida ir Vytas Remeika šįmet atostogauja Amerikoje - Maine valstijoje.

MIRTYS

70 m. amžiaus sulaukęs mirė Juozas Vekteris, Henri Beach vasarvietės savininkas. Palaidotas per Šv. Kaz. parapiją.

80 m. amžiaus sulaukusi mirė Marija Pakulienė. Palaidota per AV parapiją.

Kanados ir JAV lietuviai Londone

Liepos mėn. 10 dieną pirmą kartą visame Didžiosios Britanijos lietuvių gyvenime atsitiko labai ypatingas įvykis, kad čia gyvenančius lietuvius aplankė labai gausingas būrys Kanadoje ir Amerikoje gyvenančių lietuvių.

Tame būryje buvo ir Toronto Tautinių šokių grupė "Gintaras" ir Toronto v. s. S. Kairio skaučių kanklininkės.

Šeštadienio vakare, Liepos mėn. 10 dieną, Tower Hamlets "York" salėje abi grupės davė koncertą Londono lietuviams.

Gintaras sušoko; Kepurinė, Pasiutpolkė, Tabalą. Kanklininkės atliko: Stovių aš parimus, Tykiai, tykiai Nemunėlis teka, Ta mus seselė, Pasvarstyk antelė, Ant marių krantelio. Kaip pranešėja supažindindama kanklininkes pamini, kad joms vadovauja muzikė Danutė Fidlerienė buvo sutikta karštu plojimu, mat, Danutė Fidlerienė savo laiku yra buvusi Britanijos lietuviškos bendruomenės veikli asmenybė. Gintaro jaunimas toliau pašoka; Subatėlė, Gyvatarą, Suk, suk, ratelį. Po pertraukos Gintaras tęsia koncertą su Landytiniu, Mikitiene ir Pakeltkoju.

Sarės publika vėl pasitinka v. s. S. Kairio kanklininkės su griausmingu plojimu ir jos šį kartą atlieka; Leiskit j tėvyne, Ar negaila, seserėle, M. Čiurlionio Preljuda ir Lietuva brangi.

Gintaras koncerto pabaigai pasirodo su čia dar nematytais šokiais; Sadute, Jonkeliu, ir Aštuonyčiu. Koncerto žiūrovai menininkus palydi su griausmingomis katutėmis ir padėka už gražų koncertą.

Po programos Lietuvos atstovas Vincas Balickas padėkojo Toronto Gintaro ir v. s. S. Kairio kanklininkėms už tokią di-

Antikos išmintis

Spartiečiai

● Kai kažkas paklausė parduodamąjį nelaisvę spartietę, ką ji mokanti, šioji atsakė:
— Būti laisvai!

Talis iš Mileto

● Talis sakė:
— Nėra skirtumo tarp gyvenimo ir mirties.
Jį paklausė:
— Tai kodėl nemiršti?
O jis:
— Nes nėra jokio skirtumo.
● Talį paklausė, kas atsirado anksčiau: naktis ar diena.
— Naktis, — atsakė Talis, — viena diena anksčiau.

Biantas

● Biantą paklausė, kas žemėje yra pats drąsiausias. Šis atsakė:
— Svari sąžinė.

Periandras

● Periandrą paklausė, ar jis žino labai didelį daiktą, kuris tilptų labai mažame. Šis atsakė:
— Kilni širdis žmogaus kūne.

Anacharsis

● Anacharsis stebėjosi graikais, kad šie pokylio pradžioje geria iš mažų taurių, o kai prisigeria, — iš didelių.
● Anacharsis, kažkio jaunuolio įžeistas puotoje, pasakė:
— Vaikine, jeigu tu, jaunas būdamas, negali pakęsti vyno, tai senatvėje negalėsi pakęsti vandens.

Ezopas

● Ezopas sakė, kad kiekvienas iš mūsų nešiojasi du krepšius: vieną priekyje, antrą ant nugaros. Į

priekinį dedamos kitų žmonių klaidos, o į tą, ant nugaros, — mūsų pačių, ir dėl to jų nematome.

Pitagoras

● Pitagorą paklausė, kas yra draugas.
Jis atsakė:
— Antras aš.
● Pitagoras sakė:
— Reikia arba tylėti, arba kalbėti dalykus, geresnius už tylėjimą.

Simonidas

● Kai Simonidą paklausė, kas geriau, turtas ar išmintis, šis atsakė:
— Nežinau, bet matau, kad išmintiniai ateina prie turtuolių durų.

Sokratas

● Sokratas kalbėjo, kad pati aukščiausia yra karaliaus valdžia, bet pati geriausia — valdyti patį save.
● Sokratą paklausė, kas yra protas.
— Sielos harmonija.
— O kokie žmonės yra profingij?
— Tie, kuriuos sunku suklaidinti.
● Žiūrėdamas į daugybę išstatytų parduoti prekių, Sokratas pats sau sakė:
— Kiek daug yra daiktų, kurių man nereikia!
● Sokratas sakė:
— Keista, kad kiekvienas žmogus lengvai gali pasakyti, kiek turi avių, bet labai sunkiai išvardija savo turimus draugus. Kiek mažai jiems skiriama dėmesio!
● Kažkas paklausė Sokratą, vestį ar ne.
— Kaip beapsielgsi, vis tiek gailėsies, — atsakė.

Demostenas

● Hetera Laidė garsėjo savo žavingumu ir grožiu, tuo ji užsidirbdavo daug pinigų. Pas ją suvažiuodavo turtuolių iš visos Graikijos. Bet ji priimdavo tik tuos, kurie duodavo, kiek tik ji reikalavdavo, o reikalavdavo neregėtai didelių pinigų. Iš čia visiems graikams žinomas priežodis: „Ne kiekvienas gali plaukti į Korintą“, nes veltui plaukdavo į Korintą pas Laidę tas, kuris negalėdavo duoti tiek, kiek buvo reikalaujama.

Prisiartiną prie jos slapta Demostenas ir prašo meilės. Laidė parei-

kalauja 10 000 drachmų. Demostenas, nustebintas ir išgąsdintas tokio įžulimo ir nežmoniškos sumos, apsigręžia ir nueidamas sako:

— Sąžinės graužimo už tokius pinigus nenusipirksiui!
● Piktadariui, kuris sakė: „Nežinojau, kad tai tavo“, Demostenas tarė:
— Bet žinojai, kad ne tavol!

Filoksenas

● Tironas Dionisijus įstūmė Filokseną į akmens skaldyklą už tai, kad šis kritikavo jo poeziją. Vėliau jį vėl pakvietė pas tironą paklausti poezijos. Išgirdęs pirmąsias eilutes,

Filoksenas tuoj pat pašoko iš vietos. Dionisijus paklausė jį:

— O tu kur?
Filoksenas atsakė:
— Į akmens skaldyklą.

Antistenas

● Antisteną paklausė, kaip reikia prieiti prie valdžios reikalų. Šis atsakė:
— Kaip prie ugnies, ne per arti, kad nenudegtum, ir ne per toli, kad nesušaltum.

Diogenas

● Diogeną paklausė:
— Kas yra draugas?
— Viena siela dviejuose kūnuose.
— O kas žmonėse greičiausiai sensta?
— Dėkingumas.

Monimas

● Monimas sakė, kad geriau būti aklu, negu neišsimokslinusiui. Aklašis įkris į griovį, o neišsimokslinęs — į prarają.

Teokritas

● Į klausimą, kodėl nerašąs, Teokritas pasakė:
— Nes taip, kaip noriu, negaliu rašyti, o taip, kaip galiu, nenoriu.

Apelis

● Dailininkas Apelis į klausimą, kodėl jis nutapęs likimo deivę Tichę sėdinčią, atsakė:
— Ji nepastovi.

Bionas

● Bionas sakė, kad, anot Hesiodo, yra frys mokinių rūšys: auksi-

niai, sidabriniai ir bronziniai. Aukšiniai tai tie, kurie moka pinigus ir nesimoko, sidabriniai, — kurie moka pinigus ir mokosi, bronziniai, — kurie mokosi, bet nemoka pinigų.

Augustas

● Kažkoks žmogus, nepaprastai panašus į Augustą ir tuo atkreipęs visuotinį dėmesį, atvyko iš provincijos į Romą. Augustas liepė jį atvesti, gerai išžiūrėjo ir paklausė:
— Pasakyk man, jaunuoli, ar tavo motina buvo kada nors Romoje.
— Ne, — atsakė šis. Ir pridūrė: — bet mano tėvas dažnai.

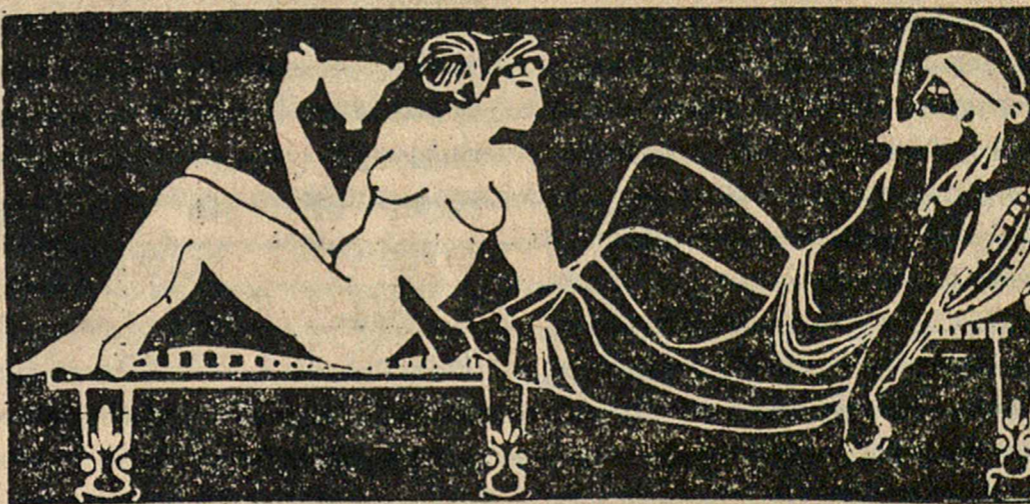
Julija, Augusto duktė

● Julija, mylima Augusto duklė (draugų tarpe Augustas sakydavo, kad turįs dvi išleptintas dukras: Respubliką ir Juliją), atėjo kartą pas tėvą, apsirengusi gana lengvabūdiškai ir iššaukiančiai. Nepatiko šitai Augustui, bet nutylėjo. Kitą dieną pasirodė ji kitaip apsirengusi, kukliai ir priderančiai. Augustas nemo-kėjo nuslėpti savo džiaugsmo ir pasakė:

— O kiek kartų puikesnė yra toji Augusto dukters aprangal
Julija jau buvo paruošusi atsakymą:
— Šiandien pasipuošiau tėvelio akims, o vakar — vyro.

Iš graikų ir lotynų kalbų išvertė
R. TURSIENĖ

Lit. ir menas

WEBSTERIO ŽODYNAI!

1970 metų laida, skirta bibliotekoms. Visai nauji, neišpakuoti iš kartonų. KAINA \$45.

PARDUODAMA UŽ \$15.00
10% nuolaida užsakan-tiems 6 ar daugiau egz.

Rašyti:

NORTH AMERICAN LIQUIDATORS
58-158 2ND AVE. N. DEPT. Q-313
SASKATOON SASKATCHEWAN

Prie COD užsakymų pridėti 1 dol. depozito. Ap-mokėsite išperkamuju Prie COD užsakymų pridėti 1 dol. depozito. Ap-mokėsite išperkamuju mokesčiu, gavę žodyną. Jei nepatiks ir žodyną 10 dienų bėgyje grąžinsite, pinigai bus Jums grąžinti. Perparduoti žodynus ne-leidžiama.

CFMB LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL
KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

Žemiausios kainos!
MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
6695 — 35th Avenue, Montreal 409
TEL. 727-3120 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Agentūra veikia nuo 1945 m.
Komerčio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

KRONIKA

MIRĖ
KAN. F. KAPOČIUS

čios Kauno Žaliakalnyje statytojas. 1945-1950 m. Vokietijoje buvo lietuvių sielovados tvarkytojas. Amerikoje buvo amerikiečių parapijos vikaras.

ERŠKĖTAS SUDOMINO

NL prieš kelias savaites išspausdintas aprašymas sunuotauka apie S. Kešgailos sugautą rekordinį erškėtą, matyt, sudomino ir kitų žemynų lietuvius. Europos Lietuvis pakartojė žinią savo kronikos skiltyse.

Liepos 22 d. Chicagoje po širdies smūgio, kurį gavo vairuodamas automobilį, ligoninėje mirė kan. Feliksas Kapočius.

Velionis buvo gimęs 1895 m., 1918 m. baigė Kauno kunigų seminariją. Nuo 1927 m. iki 1944 metų buvo Kauno Prisikėlimo parapijos klebonu ir paminklinės naujos Prisikėlimo bažny-

SVETAINĖ PRIE BAŽNYČIOS

Prie vienintelės Vakarų Europos lietuvių bažnyčios Londone, Didž. Britanijoje, statoma svetainė. Svetainės projektą darė inž. R. Baublys. Leidimai iš Westminsterio arkivyskupijos ir Europos lietuvių vyskupo svetainę statyti gauti.

MAGISTRO LAIPSNIS

Aktorius Vitalis Žukauskas New Yorko universitete gavo magistro laipsnį. Specializavosi slavų dramoje ir literatūroje.

V. KAZAKEVIČIAUS PASKAITA

Vilniaus oficialusis emigrantologas Vytautas Kazakevičius Vilniaus liaudies universiteto literatūros fakultete skaitė paskaitą apie praeitųjų metų užsienio lietuvių knygas — beletristiką, poeziją, dramą, vertimus ir kai kuriuos literatūrinio gyvenimo reiškinius.

ILE NOTRE-DAME IR ILE SAINTE-HELENE SALOS, KURIOSE YRA TERRE DES HOMMES PARODA. TOLUMOJ — MONTREALIS

NIEKAS NEAPSIVILIA STEPHEN KISBERIO DOVANU, DAILENYBIU IR SENIENU PARDUOTUVĖJE

Nuostabus pasirinkimas: tikri rusiški samovarai, porcelanas, dekoratyvios lėkštės, medžio drožiniai, įvairūs indai, rankdarbiai, lininės staltiesės, be to — gintaras ir jo išdirbiniai...

Stephen Kisber & Co. Ltd.
Kisber & Co. Ltd.

AUCTIONEERS - ENCANTEURS

56 NOTRE DAME W.

MONTREAL

TEL. 849-1366

PAS KISBERĮ, NIEKAS NEAPSIVILIA!

APSIDRAUSK! ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.

SAVARANKIŠKAS AGENTAS
P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti QUEBEC'O ir ONTARIO provincijose
3907 A Rosemont Blvd., Montreal 408, P.Q. Tel. 722-3545
Sekl. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:	DUODA PASKOLAS:
Einamasis s-tas 5.0%	Asmenines 8.5%
Taupomasis s-tas 6.0%	Nekiln. turto 8.75%
Term. ind. 1 metams 6.25%	Ceklių kredito 9.0%
Term. ind. 2 metams 6.75%	Investacines ... nuo 9.0% iki 12%
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.	Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

Kasos valandos: 1465 De Steve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

MONTREALIO LIETUVIŲ ŽVEJOTOJŲ-MEDŽIOTOJŲ
KLUBAS **NIDA** RUGPIŪČIO 8 d. (sekmadienį),
P. SKRUIBIO VASARVIETĖJE, PRIE OTTAWOS UPĖS,
Pointe Fortune, P.Q.

RENGIA

GEGUŽINĖ

PROGRAMOJE:

- ŽVEJOTIMO VARŽYBOS
- PLOKŠTELIŲ MUZIKA
- TURTINGAS BARAS
- BEKONO KEPIMAS
- LIETUVIŠKA GIRA
- LAIMĖS ŠULINYS
- LOTERIJA IR ŽAIDIMAI

"NIDOS" Klubo Valdyba

nepriklausoma
lietuva

Nepriklausoma Lietuva is published weekly by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, La Salle 690, P.Q. R. E. Maziliauskas, Editor. F. P. Paukstaitis, Bus. Manager. Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, P.Q.

Bendradarbiu ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos ir leidėju nuomonei. Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožūra. Neišspausdinti rankraščiai autoriams grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį leidykla ir redakcija neatsako.

Metinė prenumerata Kanadoje \$7.50, visur kitur \$8.00. Atskiras numeris 25¢. Rėmėjo prenumerata \$12.00. Adreso pakeitimas 25¢.

Redakcijos ir administracijos adresas:
7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, P.Q.
Tel. (514) 366 6220